

PEREK SZLISZI (tłum. Paulina Pysznik)

3) WYSTĘPKI ZA KTÓRE DOSTAJE SIĘ BATY

(a) (Miszna): Następujące osoby otrzymują karę batów:

1. Ten, kto ma *bija* ze swoją siostrą, z siostrą swojego ojca, matki lub żony, z żoną swojego brata lub stryja lub z kobietą, która jest *nida* (zawsze kiedy on otrzymuje karę katów, ona także ją otrzymuje).

2. *Kohen Gadol*, który ma *bija* z wdową, każdy *Kohen*, który ma *bija* z rozwódką lub z *chalucą*, *Jisrael*, który ma *bija* z *mamzeret* (tą, która została urodzona lub pochodzi z niedozwolonego stosunku, zabronionego przez *karet*) lub *netina* (konwertytką z jednego z siedmiu narodów kananejskich) oraz *mamzer* lub *natin*, który ma *bija* z *bat Jisrael*.

i. Jeśli *Kohen Gadol* ma *bija* z wdową, która jest także rozwódką, jest odpowiedzialny za dwa przewinienia (otrzymuje dwie serie po 39 batów).

ii. Jeśli jakkolwiek *Kohen* ma *bija* z rozwódką, która jest *chaluca*, ponosi odpowiedzialność tylko raz.

3. Osoba rytualnie nieczysta (*tamej*), która spożywa *kodesz* lub wchodzi do *Mikdasz*.

4. Ten, kto spożywa *chelew* (zakazany tłuszcz), krew, *notar*, *pitul* (*kodszim* ofiarowane z niewłaściwą intencją), *tamej kodszim* lub *chamec* w czasie *Pesach*.

5. Ten, kto zarzyna i składa *korban* poza *Mikdasz*.

6. Ten, kto je lub wykonuje *melachę* w *Jom Kipur*.

7. Ten, kto przygotowuje (wonny olej w według przepisu dla) *szemen hamiszcha* (oleju namaszczenia) lub kadzidło (według przepisu dla kadzidła ofiarowanego Haszem, dla swojego własnego użytku), lub namaszcza przy pomocy *szemen hamiszha* (ten sam olej używany do namaszczenia *Miszkanu*, *Kohanim Gdolim* i królów).

8. Ten, kto spożywa *newejlot*, *trejfot*, *szekacim urmasim* (robactwo i pełzające zwierzęta).

9. Ten, kto spożywa *tewel*, *maaser riszon*, z której nie została wzięta *terumat maaser* lub *maaser szeni* lub *hekdesz*, które nie zostały wykupione.

(b) R. Szimon mówi, że ten, kto spożywa jakakolwiek ilość *tewel* ponosi odpowiedzialność (otrzymuje karę batów).

(c) Mędrcy mówią, że nie otrzymuje kary batów, dopóki nie zje *kezajit* (ilość pokarmu równa objętość oliwki).

1. R. Szimon: Czy nie zgadzacie się, że ponosi odpowiedzialność za zjedzenie (całej) mrówki, jakiegokolwiek wielkości ?

2. Mędrcy: Jest tak dlatego, ponieważ jest to całe, odrębne stworzenie.

3. R. Szimon: Ziarno pszenicy także jest całym, odrębnym stworzeniem !

(d) (Gemara): Miszna wymienia *chajawej kritut*, lecz pomija *chajawej mitot bejt din*. Jest to pogląd R. Akiwy.

1. (Berajta – R. Jiszael): Zarówno *chajawej kritut* jak i *chajawej mitot bejt din* otrzymują karę batów.

13b-----13b

2. R. Akiwa mówi, że *chajawej kritut* otrzymują karę batów, gdyż jeśli zrobią *teszuwę*, to Haszem odpuści im *karet*.

i. *Chajawej mitot* nie dostają batów, gdyż nawet jeśli zrobią *teszuwę* to bet din ich zabija.

3. R. Jicchak mówi, iż Tora uczy, że (wszystkie) *arajot* są *chajawej kritut* i (niepotrzebnie) mówi jeszcze o *karet* za *bija* z siostrą.

i. Uczy to, że *bija* z siostrą (i wszystkie pozostałe *chajawej kritut*) jest karane *karet*, a nie batami.

(e) Pytanie: Jaki argument ma R. Jiszael ? (Myślimy, że według niego *chajawej mitot* podlegają karze batów, nawet wtedy, gdy przestępca zostanie zabity).

(f) Odpowiedź 1: „*Im lo tiszmor laasot et kol diwrej haTora... wehifla Haszem et makotecha*” [Dewarim 28: 58-59].

1. Pytanie: Do czego odnosi się *haflaa* ?

2. Odpowiedź: Odnosi się to do batów – „*wehipilu haszofet wehikahu*” [Dewarim 25:2-3].

(g) Pytanie: Z „*im lo tiszmor laasot*” powinniśmy się uczyć, że dostaje on baty za niespełnienie *ase* (przykazania pozytywnego) !

(h) Odpowiedź 1: „*Im lo tiszmor*” wskazuje na *law* (zakaz).

1. (R. Awin): Gdziekolwiek jest napisane „*hiszamer*”, „*pen*” lub „*al*” jest to *law*.

(i) Pytanie: Powinniśmy się uczyć, że otrzymuje on karę batów za *law szeejn bo maase* (zakaz, który nie jest związany z działaniem) !

(j) Odpowiedź 1: Jest napisane „*laasot*”.

(k) Pytanie: Powinniśmy powiedzieć, że otrzymuje on karę batów za *law szenitak laase* (istniejące przykazanie pozytywne [*ase*], które „naprawia” przekroczenie zakazu [*law*]) !

(l) Odpowiedź (Odpowiedź 2 do pytania (g) i (i)): Bity są za występki takie jak związanie pyska zwierzęciu [podczas jego pracy – Dewarim 25:4] (o czym napisane jest obok parszy mówiącej o bitych), które nie jest *nitak laase*.

4) ARGUMENT R. AKIWIY

(a) Pytanie: Jaki jest argument R. Akiwy ?

(b). Odpowiedź 1: „*Kedej riszato*” [Dewarim 25:2]– otrzymuje tylko jedną karę za swoje zło.

1. R. Jisrael mówi, że uczy to nas, iż ten, kto otrzymuje karę batów lub zostaje zabity nie płaci, lecz nie odnosi się to do batów i *mita*, gdyż jest to jak przedłużona śmierć (tj. jedna kara).

(c) Pytanie: Ze względu na „*kedej riszato*” R. Akiwa powinien zwolnić z kary batów także *chajawej kritut* !

1. Zgoda, jeśli zrobią *teszuwę*, Hszem odpuści im *karet*. Jednakże, jeśli ubiczujemy ich zanim zrobią *teszuwę*, to jest to druga kara !

(d) Odpowiedź (R. Awahu). Tora wyraźnie uczy, że *chajawet kritut* otrzymują karę batów. Uczymy się tego z *gzera szawa „leejnei* (napisane w odniesieniu do *karet* za kazirodczy stosunek z siostrą [Wajikra 20:17])–*leejnecha* (napisane w odniesieniu do batów [Dewarim 25:3]).”

(e) Pytanie (R. Aba bar Mamal): Jeśli tak, to powinniśmy się uczyć o *chajawej mitot* z *gzera szawa „meejnei*(napisane w odniesieniu do bałwochwalstwa [Bemidbar 15:24])–*leejnecha*” !

(f) Odpowiedź: Uczymy się „*leejnei*” z „*leejnecha*”. Nie uczymy „*meejnei*” z „*leejnecha*”.

(g) Pytanie 1: Można się uczyć *gzera szawa* z zupełnie innego słowa !

1. (Berajta – Tana dewrej R. Jisrael): (*Gzera szawa*) „*uszaw hakohen-uwa hakohen*” zrównuje prawo (domu, gdzie jest *caarat*) kiedy *Kohen* wraca (po raz pierwszy, siódmego dnia) [Wajikra 14:39] i kiedy przychodzi (po kolejnym tygodniu) [Wajikra 14:44].

(h) Pytanie 2: Powinniśmy uczyć się „*meejnei*” z „*leejnei*” (*chajaw mitot* z *chajawej kritut*) – są nie mniej podobne niż „*leejnei*” i „*leejnecha*”, które uczone są z siebie nawzajem!

(i) Odpowiedź (Raw Szmuel bar Raw Jicchak): „*Kedej riszato*” – otrzymuje tylko jedną karę **od bejt din** za swoje zło.

(j) (Raw): wszyscy zgadzają się, że ten, kto zostaje zabity nie otrzymuje kary batów. Spierają się jedynie o tego, kto został ostrzeżony, że otrzyma bity za występki.

1. Odpowiedź 2 (do pytania 3e): R. Jisrael twierdzi, że otrzymuje karę batów za *law*, który ostrzega o *mitat bejt din* (jeśli został ostrzeżony o batach).

2. Odpowiedź 2 (do pytania 4a): R. Akiwa mówi, że nie otrzymuje kary batów za *law*, który ostrzega o *mita* (gdyż nie może on ostrzegać także o batach).

(k) Pytanie: Jeśli tak, to R. Akiwa tak samo powinien zwalniać z batów *chajawej kritut* (*law* ostrzega o *karet*, a nie o batach)!

(l) Odpowiedź (Raw Mordechaj cytujący Rawa): *Karet* nie potrzebuje *law*. Nie ma *law* dla *korban pesach* i *mila* (obrzezanie), a mimo to są one *chajawej kritut*.

(m) Pytanie: Być może *law* (dla innych *kritut*) jest po to, by zobowiązywać to złożenia *korban* (za *szogeg*)!

1. Wsparcie: Nie ma *law* dla *Pesach* i *mila*, zatem, ten kto nie spełni tych przykazań nie przynosi *korban* (*chatat*)!

(n) Odpowiedź: Nie, powodem dla którego są zwolnieni (nie jest to, że nie ma *law*) jest to, że Tora zobowiązuje do złożenia *korban chatat* tylko za występki podobne do bałwochwalstwa, tj. nakazane nam jest powstrzymać się od tego [lo taase]. *Pesach* i *mila* są *micwot laase* (przykazaniami połączonymi z działaniem).

(o) Obrona odpowiedzi 1 (3b – Rawina): R. Akiwa uczy się z „*kedej riszato*”.

(p) Ponowienie pytania (c1). Przed *teszuwą* jest także *karet*. Baty są drugą karą!

(q) Odpowiedź (Rawina): Skoro może uniknąć jednej kary (robiąc *teszuwę*) nie jest to uważane za dwie kary.

14a-----14a

1) KORBAN ZA KAŻDY PRZYPADEK ERWA

(a) (Berajta - R. Jicchak): Tora nauczała, że (wszystkie) *arajot* [zakazane stosunki seksualne] są *chajawej kritut* i (niepotrzebnie) mówi jeszcze o *karet* za *bija* z siostrą.

1. Uczy to, że *bija* z siostrą (i wszystkie pozostałe *chajawej kritut*) są karane przez *karet*, a nie batami.

(b) Pytanie: Czemu Mędrcy się z tego uczą?

(c) Odpowiedź 1: Ten *karet* powoduje, że dokonuje się rozróżnienia pomiędzy poszczególnymi *arajot*, tak jak nauczał R. Jochanan.

1. (R. Jochanan): Jeśli ktoś zapomniał kilku *chajawej kritut* i przekroczył te przykazania (nie przypominając sobie o istnieniu tych zakazów pomiędzy poszczególnymi występkami), przynosi *korban* za każde przekroczenie. (Skoro jeden

werset obliguje *karet* za wszystkie *arajot* {*mikol hatoewot haele wenichretu* [Wajikra 18:29]} mógłbyś pomyśleć, że wszystkie one uważane są za jeden *karet*, i przynoszony jest tylko jeden *korban* za wszystkie występki popełnione w jednym *helam* (zapomnieniu).

2. Pytanie: Skąd R. Jicchak uczy się o tym, że dokonuje się rozróżnienia pomiędzy poszczególnymi *arajot* ?

3. Odpowiedź” „*Weel isza betumat nidata* [Wajikra 18:19 ?] ” – obliguje odpowiedzialność za każdą kobietę.

(d) Sprzeciw: Także Mędrcy powinni uczyć się z „*weel isza...*” !

(e) Odpowiedź 2 (Rzeczywiście tak jest. Raczej) *karet* za *bija* z siostrą uczy, że jeśli ktoś miał *bija* z siostrą swoją i siostrą ojca i matki, jest odpowiedzialny za każdy z nich.

(f) Sprzeciw: To oczywiste ! To są odrębne występki i inne kobiety !

(g) Odpowiedź 3: Raczej uczy to, że jeśli ktoś ma *bija* ze swoją siostrą, która jest jednocześnie siostrą jego ojca i matki, jest odpowiedzialny (przynosi oddzielne *korbanot*) za każdy (z trzech powodów dla których jest mu ona zakazana).

(h) Pytanie: Jak może ona być jednocześnie siostrą jego i jego rodziców ?

(i) Odpowiedź: Jego ojciec był *rasza*. (Zimri spłodził Rachel i Leę ze swoją matką i spłodził Dotona z Rachel. Lea jest przyrodnią siostrą Dotona ze strony ojca i jest przyrodnią siostrą jego rodziców ze strony matki).

(j) Pytanie: Na jakiej podstawie R. Jicchak się tego uczy ?

(k) Odpowiedź 1: Uczy się tego przez *kal wachomer*.

1. (Berajta – R. Akiwa) Pytanie: Czy jeśli ktoś ma *bija* ze swoją siostrą, która jest jednocześnie siostrą jego ojca i matki, to czy ponosi on odpowiedzialność tylko raz, czy też za każdy występki oddzielnie ?

2. Odpowiedź (Raban Gamliel i R. Jechuda): Słyszeliśmy tylko o takim przypadku. Jeśli ktoś ma *bija* z pięcioma *nidot* w jednym *helem*, ponosi odpowiedzialność za każdą kobietę. Tym bardziej w twoim przypadku, jest on odpowiedzialny za każdy z występków !

i. Jeśli ponosi odpowiedzialność za każdą kobietę w sytuacji, gdy popełnia taki sam występki (*nida*), to tym bardziej jest odpowiedzialny za różne *arajot* (siostra, ciotka ze strony ojca, ciotka ze strony matki) !

3. Mędrcy odrzucają ten *kal wachomer*. Ponosi odpowiedzialność za każdą *nida*, ponieważ są to różne kobiety !

(l) Sprzeciw: R. Jicchak musi przyznać, że ten *kal wachomer* został obalony !

(m) Odpowiedź 2: Uczy się z zakończenia wersetu („*erwat achoto gila*” [Wajikra 20:17]).

1. Mędrcy uczą się z tego, że ponosi odpowiedzialność za siostrę rodzoną, gdyż nie karzemy na podstawie *kal wachomer* (nie możemy uczyć się na podstawie *kal wachomer*, że jeśli ponosi odpowiedzialność z powodu siostry rodzonej, to tym bardziej ponosi odpowiedzialność z powodu siostry przyrodniej !)

2. Pytanie: Skąd R. Jicchak uczy się o odpowiedzialności z powodu siostry rodzonej ?

3. Wersja 1 (nasz tekst, Raszi) Odpowiedź 1: Uczy się odpowiedzialności z *law* („*achotcha hi*” zakazuje siostry rodzonej).

4. Wersja 2 (Tosafot) Odpowiedź 1: R. Jicchak utrzymuje, że karzemy na podstawie *kal wachomer*, zatem wystarczające jest to, że istnieje *law* dotyczący siostry przyrodniej (koniec wersji 2).

5. Odpowiedź 2: Uczy się z początku wersetu („*achoto bat awiw o wat imo*” [Wajikra 20:17]; „*achoto*” jest tutaj dodatkiem, który uczy o ponoszeniu odpowiedzialności z powodu siostry rodzonej).

14b-----14b

6. Mędrcy potrzebują tego „*achoto*” by uczyć, że ten, kto przygotowuje olej tak, jak przygotowuje się *szemen hamiszcha* i namaszcza (prawdziwym) *szemen hamiszcha*, ponosi podwójną odpowiedzialność.

7. R. Jicchak uczy się jak R. Elazar.

i. (R. Elazar) Zawsze, gdy Tora wymienia odrębne *lawim* dla dwóch występków, lecz mówi tylko o jednym *karet*, są one także wyodrębnione w odniesieniu do *korbanot* (jeśli były uczynione w jednym *helem*, przynoszone są dwa *korbanot*).

8. Odmiennie, nie uczy się tak jak R. Elazar. Raczej uczy się z dodatkowego *karet*, o którym mowa w odniesieniu do *niada* – „*Weisz aszer jiszkaw et isza dawa... wenchretu* [Wajikra 20:18]”.

9. Mędrcy potrzebują tego, by nauczać prawa R. Jochanana.

i. (R. Jochanan): Kobieta staje się *nida* tylko, jeśli krew wypływa z jej *erwa* (nie dzieje się tak, gdy wydostaje się przez cesarskie cięcie).

2) MALKUS DLA TAMEJ, KTÓRY SPOŻYWA KODESZ

(a) (Miszna): Jeśli osoba, która jest *tamej* [jest w stanie rytualnej nieczystości] spożywa *kodesz* (lub wchodzi do *Mikdasz*, otrzymuje karę batów).

(b) Pytanie: Rozumiemy dlaczego *tamej*, który wchodzi do *Mikdasz*, otrzymuje karę batów (i jest wymieniony wraz z innymi występkami karanymi *karet*).

1. Kara jest wskazana wyraźnie – „*et miszkan Haszem time wenichreta* [Bemidbar 19:20]”.

2. *Law* (ostrzeżenie przed batami) jest wyraźnie wskazany – „*welo jetamu et machanejchem* [Bemidbar 5:3]”.

3. *Karet* za spożywanie *kodesz* jest wyraźnie wskazany – „*wehanefesz aszer tochal... haszlamim... wetumato alaw* [Wajikra 7:20]”

4. Jednakże, co stanowi ostrzeżenie przed spożywaniem *kodesz* ?

(c) Odpowiedź 1 (Resz Lakisz): Są to słowa „*bechol kodesz lo tiga* [Wajikra 12:4]”

(d) Odpowiedź 2 (R. Jochanan): Uczymy się tego z *gzera szawa* „*tumato-tumato*”.

1. Tak jak tu jest napisane „*wetumato alaw* [Wajikra 7:20]”, tak i tam jest napisane (w odniesieniu do *tamej*, który wchodzi do Mikdasz) „*od tumato wo*”.

i. Tak, jak tam Tora wyszczególnia ostrzeżenie i karę, tak i tu w odniesieniu do spożywania *kodesz*.

(e) Pytanie: Zgoda, Resz Lakisz nie uczy się tak jak R. Jochanan, gdyż nie ma on tradycji *gzera szawa*.

1. Niemniej jednak, dlaczego R. Jochanan nie uczy się jak Resz Lakisz ?

(f) Odpowiedź: Utrzymuje, że „*bechol kodesz lo tiga*” mówi o *terumie*.

(g) Skąd Resz Lakisz uczy się, że *tamej* jest ostrzeżony, by nie spożywać *terumy* ?

(h) Odpowiedź: „*Isz isz mizera Aharon wehu carua o zaw bakodszim lo jochal* [Wajikra 22:4]”.

1. Pytanie: Dlaczego napisane jest „*mizera Aharon*” ?

2. Odpowiedź: Werset mówi o tym, że wszyscy potomkowie Aharona (włączając w to kobiety) mogą spożywać *terumę*.

3. R. Jochanan zgadza się, że zakazuje to *tamej* spożywania *terumy*. Twierdzi on, że „*bechol kodesz lo tiga*” zakazuje dotykania *terumy*.

(i) Pytanie: (Resz Lakisz nie może powiedzieć, że „*bechol kodesz lo tiga*” zakazuje *tamej* spożywania *terumy*). Potrzebuje tego, by zabronić *tamej* dotykania *kodesz* !

1. (Resz Lakisz): Jeśli *tamej* dotyka *kodesz*, dostaje karę batów - „*bechol kodesz lo tiga*”.

2. (R. Jochanan): Nie otrzymuje batów: Jest to ostrzeżenie, by nie dotykał *terumy*.

(j) Odpowiedź: Skoro jest napisane „*lo tiga*”, zakazuje to dotykania.

1. Ten werseł („*bechol kodesz lo tige weel hamikdasz lo tawo*”) zrównuje *kodesz* z *Mikdasz*. Tak jak *tamej* nie może wejść do *Mikdasz*, tak też nie może też spożywać *kodesz*.

(k) Pytanie: Potrzebujemy tego wersełu, by zabronić *tamej* spożywania *kodesz* przed *zrika* (pokropieniem ołtarza krwią) !

1. (Resz Lakisz): Jeśli *tamej* zje *kodesz* przed *zrika*, otrzymuje karę batów. „*Bechol kodesz lo tige*” ma zastosowanie przed i po *zrika*.

2. (R. Jochanan): Nie otrzymuje kary batów. *Gzera szawa „tumato-tumato”* (w odniesieniu do kary) uczy, że ponosi odpowiedzialność jedynie za *kodesz* zezwolony *tehorim*, tj. po *zrika*.

(l) Odpowiedź: Resz Lakisz mówi, że „*bechol kodesz*” włącza przypadek przed *zrika*.

(m) Wsparcie (dla Resz Lakisz – Berajta): „*Bechol kodesz lo tige*” zabrania spożywania *kodesz*”.

1. Sugestia: Być może zakazuje to dotykania !

2. Odrzucenie: „*Bechol kodesz weel hamikdasz*” zrównuje *kodesz* z *Mikdasz*. *Tamej*, który wchodzi do *Mikdasz* jest *chajaw mita* (*bejedej szamajim*, jest to włączone do *karet*). Zakaz *kodesz* pociąga za sobą także *mita*.

i Nie jest *chajaw mita* za dotykanie.

15a-----15a

1) LAW HANITAK LAASE

(a) (Raba bar bar Chana cytujący R. Jochanana): Jeśli *ase* poprzedza (może być spełnione nawet przed popełnieniem występku) *law*, nie uważamy, że jest to *law szenitak laase*. Otrzymuje karę batów za *law*.

(b) Rabanan (Raszi – do R. Jochanana; Ritwa – do Raba bar bar Chana): Czy naprawdę to powiedziałeś ?

(c) R. Jochanan (lub Raba bar bar Chana): Nie.

(d) Raba: Powiedział tak, i nasza Miszna wspiera to stanowisko !

1. „*Wiszalchu min hamachane* (jest to *ase* dla *tameim*, by opuścić *Mikdasz*). „*Welo jetamu et machanejhem* (jest to *law*, zakazujący *tameim* przebywania w *Mikdasz*) [Bemidbar 5:2-3].

2. (Miszna): Ten, kto wchodzi do *Mikdasz*, kiedy jest *tamej*, (otrzymuje karę batów).

(e) Pytanie: Dlaczego się wycofał ?

(f) Odpowiedź: Stało się tak dlatego, że *meanes* (gwałcieciel) nie otrzymuje kary batów (za rozwiedzenie się z nią).

1. (Berajta): Jeśli *Jisrael* zgwałci kobietę i rozwiedzie się z nią, żeni się z nią powtórnie i nie otrzymuje kary batów.
2. Jeśli postąpi tak *Kohen*, nie może się z nią powtórnie ożenić, więc otrzymuje karę batów.
3. *Jisrael* nie otrzymuje kary batów, mimo, że *ase* poprzedza *law* !

(g) (Ula): Tora nie musiała powiedzieć „*welo tihje leisza*” [Dewarim 22:29] w odniesieniu do gwałciciela. Moglibyśmy się tego uczyć od *moci szem ra* [Dewarim 22:13-19].

1. Występek *moci szem ra* nie wiązał się z żadnym „działaniem”, a mimo to, musi się on z nią powtórnie ożenić (jeśli ona tego chce). Tym bardziej ten, który ją zgwałcił, musi się z nią ożenić!
2. Skoro nie potrzebujemy „*welo tihje leisza*” by uczyć, że musi on ją poślubić, to wykorzystujemy to, by nauczać, że jeśli się z nią rozwiedzie to musi się z nią powtórnie ożenić.

(h) Sprzeciw: Nie możemy się uczyć o gwałcicielu od *moci szem ra*. Przypadek tego drugiego jest bardziej rygorystyczny, gdyż otrzymuje on karę batów i musi zapłacić !

(i) Sprostowanie: Raczej jest tak, że Tora nie musiała powiedzieć „*welo tihje leisza*” w odniesieniu do *moci szem ra*. Moglibyśmy się tego uczyć z [praw dotyczących] gwałciciela.

1. Gwałcieciel nie otrzymuje kary batów, lecz musi się z nią ożenić. Tym bardziej *moci szem ra* musi się z nią ożenić, gdyż otrzymuje karę batów i płaci !
2. Skoro nie potrzebujemy „*welo tihje leisza*” by uczyć, że musi się z nią ożenić, to wykorzystujemy to, by nauczać, że jeśli się z nią rozwiedzie, to musi się z nią powtórnie ożenić.

(j) Sprzeciw: Nie możemy się uczyć o *moci szem ra* z [praw dotyczących] gwałciciela. Przypadek tego drugiego jest bardziej rygorystyczny, gdyż był jego występki wiązał się z „działaniem” !

(k) Sprostowanie: Raczej jest tak, że Tora nie musiała mówić „*welo tihje leisza*” w odniesieniu do *moci szem ra*, gdyż on już ją poślubił.

1. Nie potrzebujemy tego by nauczać, że *moci szem ra* musi się z nią ożenić, więc wykorzystujemy to, by uczyć, że jeśli gwałcieciel się z nią rozwiedzie to musi się z nią powtórnie ożenić.

(l) Pytanie: Powinniśmy to wykorzystać by nauczać, że jeżeli *moci szem ra* rozwiedzie się z nią, to nie otrzymuje kary batów (raczej, żeni się z nią powtórnie) !

(m) Odpowiedź: Rzeczywiście, to prawda. Uczymy się o gwałcieliu z [praw dotyczących] *moci szem ra*.

(n) Sprzeciw: W jaki sposób się tego uczymy ?

1. Nie możemy się uczyć tego z *kal wachomer* lub *ma macinu* (precedens). Występek *moci szem ra* nie wiązał się z żadnym „działaniem” (zatem, nie otrzymuje on batów) !

(o) (Rawa i Rawin cytujący R. Jochanana): Raczej „*lo juchal leszalcha kol jamaw* [Dewarim 22:29]” – zawsze jest mu nakazane ożenić się z nią powtórnie (jeśli się z nią rozwiedzie. To *ase* jest po występku, zatem nie otrzymuje on kary batów. Ritwa – to od początku był argument R. Jochanana. Raszi powiedziałby, że po tym jak wycofał się ze swojego stanowiska znalazł argument broniący jego pierwotnego nauczania).

1. Pytanie (Raw Papa): (R. Jochanan mówi, że otrzymuje karę batów za *law*, który jest poprzedzony przez *ase*). Nie jest to jak zakaz (*law*) związania pyska zwierzęciu [Dewarim 25:4] (typowy przykład *law*, którego przekroczenie karane jest batami) !

2. Odpowiedź (Rawa): Nie jest to gorsze tylko dlatego, że *ase* poprzedza *law* !

3. Pytanie (Raw Papa): Jeśli tak, to powinniśmy to samo powiedzieć o *law szenitak laase* !

4. Odpowiedź (Rawa): Tam, *ase* jest po to, by uchylić karę batów !

2) BITLO WELO BITLO

(a) Pytanie: Rozumiemy, zgodnie z opinią (że kara batów zależy od) *bitlo welo bitlo* (tego, czy sprawił on czy nie, że spełnienie *ase* jest niemożliwe). Tak długo jak może się z nią powtórnie ożenić, nie otrzymuje kary batów.

1. Jednakże, zgodnie z opinią (że kara batów zależy od) *kijmo welo kijmo* (tego, czy spełnił on czy nie przykazanie pozytywne – *ase*), jeśli nie ożeni się z nią powtórnie niezwłocznie, to otrzymuje karę batów !

15b-----15b

(b) Odpowiedź: Tłumaczymy się za R. Jochanana. Opowiada się on za *bitlo welo bitlo* (tak, jak to pokazuje poniższy dialog).

(c) (Recytator Berajtor): Jeśli *law* ma *ase*, i jeśli (ktoś go przekroczył i) spełnił *ase*, nie otrzymuje kary batów. Jeśli był *mewatel ase* [unieważnił swoją szansę na zadośćuczynienie], otrzymuje karę batów.

(d) R. Jochanan: To jest nielogiczne !

1. Jeśli powiesz, że jeśli spełnił *ase* to nie otrzymuje kary batów, musisz powiedzieć, że jeśli go nie spełnił to otrzymuje baty.
2. Jeśli powiesz, że jeśli był *mewatel ase* to dostaje karę batów, musisz powiedzieć, że jeśli nie unieważnił *ase*, to nie otrzymuje batów !
3. Poprawny tekst brzmi, że jeśli był *mewatel ase*, to otrzymuje karę batów. Jeśli nie, nie otrzymuje kary batów !

(f) Pytanie: O co się spierają ?

(g) Odpowiedź: Spierają się o to, czy ostrzeżenie, co do którego istnieje *safek* [ostrzeżenie, które dano osobie, która miała popełnić występki, a nie było wiadome, czy potencjalna kara za to wykroczenie będzie miała zastosowanie do jego grzechu], jest uważane za ostrzeżenie.

1. R. Jochanan mówi, że jest to dobre ostrzeżenie. Opowiada się on za *bitlo welo bitlo*, więc *law* nie jest „kompletny” dopóki ktoś nie jest *mewatel ase*.

i. W czasie, gdy popełnia występki możemy dać jedynie ostrzeżenie, co do którego jest *safek* (nie wiemy czy on unieważni czy nie przykazanie pozytywne - *ase*. Niemniej jednak, otrzymuje on karę batów).

2. Resz Lakisz mówi, że jest to niewłaściwe ostrzeżenie. Opowiada się on za *kijmo welo kijmo*, więc otrzymuje się karę batów za sam *law* (jedynie można zwolnić się z batów poprzez spełnienie *ase*). Otrzymuje on ostateczne ostrzeżenie.

16a-----16a

1) HATRAAT (HASRAAS) SAFEK i LAW SZEEJN BO MAASE

(a) Każdy z nich naucza tak, jak uczył w innym miejscu.

1. (R. Jochanan i Resz Lakisz): Jeśli Reuwen przysiągł „Zjem dzisiaj ten bochenek” i nie zjadł go, nie otrzymuje kary batów.

i. (R. Jochanan): Nie otrzymuje kary batów, ponieważ przekroczenie tego zakazu (*law*) nie dokonuje się poprzez działanie.

ii. (Resz Lakisz): Nie otrzymuje kary batów, ponieważ nie może otrzymać ostatecznego ostrzeżenia (być może zje ten bochenek później), a ostrzeżenie, co do którego istnieje *safek*, jest nieważne.

(b) Obaj wyjaśniają stanowisko R. Jehudy.

1. (Berajta – R. Jehuda): „*Lo totiru* [Szemot 12:10] (nie zostawiajcie z niego {korban pesach} [nic] do rana)...*wehanotar... baesz tisrofu* (to co zostanie, spalicie w ogniu)” – werset daje *ase* by naprawić *law*, zatem nie otrzymuje się za to kary batów.

2. R. Jochanan wnioskuje, że gdyby Tora nie dała *ase*, otrzymywałoby się za to karę batów, nawet mimo to, że istnieje wątpliwość co do ostrzeżenia (być może jednak zje to do rana) !

3. Resz Lakisz wnioskuje, że gdyby Tora nie dała *ase*, otrzymywałoby się za to karę batów, pomimo to, że *ejn bo maase*.

(c) Pytanie: Dlaczego Resz Lakisz nie uczy się tak, jak R. Jochanan, że ostrzeżenie, co do którego istnieje wątpliwość, jest ważnym ostrzeżeniem ?

(d) Odpowiedź: Uczy się on tak, jak inny tana, według R. Jehudy.

1. (Berajta): Jeśli nie mamy pewności, czy Reuwen jest synem Dawida czy Moszego i Reuwen uderzy lub przeklnie Dawida i Moszego, jednego po drugim, lub obu w tym samym czasie, ponosi odpowiedzialność (nawet pomimo tego, że istnieje wątpliwość co do ostrzeżenia).

2. R. Jehuda mówi, że ponosi odpowiedzialność tylko wtedy, gdy uderzy lub przeklnie obu w tym samym czasie.

(e) Pytanie: Dlaczego R. Jochanan nie uczy się tak jak Resz Lakisz, że otrzymuje się karę batów za *law szeejn bo maase* ?

(f) Odpowiedź: Zgadza się on z poniższą nauką.

1. (R. Jochanan cytujący R. Jechudę, cytującego R. Josi haGalili): Otrzymuje się karę batów za przekroczenie *law*, które dokonuje się przez działanie.

2. Jedynymi *lawim*, niezwiązanymi z działaniem, za które otrzymuje się karę batów są składanie fałszywych przysięg, *teruma* i przeklinanie kogoś imieniem Haszem.

(g) Pytanie: Zarówno według R. Jochanana jak i Resz Lakisza, R. Jehuda zaprzecza sam sobie!

(h) (Odpowiedź – część 1 (za Resz Lakisza): Tanaici spierają się o stanowisko R. Jehudy.

(i) Odpowiedź – część 2 (za R. Jochanana): Sam R. Jehuda twierdzi, że otrzymuje się bity za *law szeejn bo maase*. To, że nie otrzymuje się za to batów powiedział w imieniu R. Josi haGalili.

2) BATY ZA NIESPEŁNIENIE ASE

(a) (Miszna – R. Jehuda): Jeśli ktoś zabiera z gniazda samicę wysiadującą jaja lub opiekującą się młodymi [Dewarim 22:6-7], otrzymuje karę batów i nie ma *micwy* by ją przepłoszyć.

(b) Mędrcy mówią, że odgania ją i nie otrzymuje kary batów.

1. Ogólną zasadą jest, że nie otrzymuje się kary batów za *law*, który ma *ase*.

(c) (R. Jochanan): Jest jeszcze tylko jedna taka *micwa* (w przypadku której otrzymanie kary batów zależy od niespełnienia *ase*).

(d) Pytanie (R. Elazar): Jaka to *micwa* ?

1. R. Jochanan: Idź i sprawdź !

(e) Odpowiedź 1 (R. Elazar - Berajta): Jeśli *Jisrael* zgwałcił kobietę i się z nią rozwiódł, żeni się z nią ponownie i nie otrzymuje kary batów.

1. Jeśli *Kohen* (który nie może poślubić rozwódki) tak postąpi, otrzymuje karę batów i nie żeni się z nią ponownie.

2. *Jisrael* nie otrzymuje kary batów, pomimo tego, że *ase* poprzedza *law* !

(f) Pytanie: Rozumiemy, zgodnie z opinią *kijmo welo kijmo*. Otrzymuje karę batów jeśli nie ożeni się z nią powtórnie.

1. Zgodnie z opinią *bitlo welo bitlo* rozumiemy w jaki sposób może (trwale) unieważnić *micwę* przepłoszenia matki z gniazda (może ją zabić), lecz w jaki sposób gwałciciel może unieważnić *micwę* powtórnego ożenienia się z nią ?

i. Jeśli ją zabije, nie otrzymuje kary batów, gdyż jest *chajaw mita* !

(g) Odpowiedź 1 (R. Simi z Chuzna): Przyjął dla niej *kiduszin* od innego mężczyzny.

(h) Sprzeciw (Raw): Jeśli ona wyznaczyła go jako swojego *szalijach* (posłańca), była ona *mewatel micwa*. Jeśli nie, nie mógł dla niej przyjąć *kiduszin* !

(i) Odpowiedź 2 (R. Simi z Chuzna): Ślubował publicznie nie żenić się z nią ponownie.

(j) Pytanie: Jest to zgodne z opinią, że publiczne ślubowania nie mogą nigdy zostać unieważnione.

1. Jednakże, zgodnie z opinią, że mogą być unieważnione, jak byśmy odpowiedzieli ?

(k) Odpowiedź: Ślubował *al daat rabim* (zgodnie z wolą wielu osób).

1. (Ameimar): Według Halachy, ślubowania złożone publicznie mogą zostać unieważnione, lecz ślubowania *al daat rabim* nie mogą zostać unieważnione.

(l) Pytanie: Jest więcej (*micwot*, w odniesieniu do których otrzymanie kary batów wiąże się z niespełnieniem przykazania pozytywnego) !

1. Pytanie 1: Jest napisane „*welo tigzol*” [Wajikra 19:13] i „*wehesziw et hagezela*” [Wajikra 5:23] (przykazanie zwrócenia tego, co zrabowane) !

2. Pytanie 2: „*Lo tawo et bejto laawot awoto*” [Dewarim 24:10] (nie wejdiesz do domu pożyczkobiorcy by wziąć zastaw. Jeśli tak zrobiłeś, zwróć go-) „*haszew tasziw lo et haawot*” [Dewarim 24:13].

3. Otrzymuje się za to karę batów, bez względu na to, czy opowiada się za *kijmo welo kijmo* (nie zwrócił zastawu) czy *bitlo welo bitlo* (zniszczył go) !

(m) (Odpowiedź (na oba pytania): Skoro musi za to zapłacić, nie otrzymuje za to dodatkowo kary batów.

1. Pytanie (R. Zejra): Jeśli ktoś wziął zastaw od konwertyty, a konwertyta zmarł (bez spadkobierców), nie ma komu zapłacić ! (Powinien otrzymać karę batów !).

16b-----16b

2. Odpowiedź: W przypadku, gdy zniszczył zastaw, ma obowiązek zapłacić (i nie otrzymuje kary batów). W przypadku, gdy konwertyta zmarł, jego obowiązek ustaje.

(n) Pytanie 3: „*Lo techale et peat...*(nie będziesz ścinał całkowicie swojego pola. Raczej, pozostaw jego skraj dla biednych. Jeśli tak nie zrobiłeś, daj biednym z tego, co zebrałeś-) „*leani welager taazow otam*” ! [Wajikra 23:22]

1. Otrzymuje się karę batów, bez względu na to, czy opowiada się za *kijmo welo kijmo* czy *bitlo welo bitlo* !

2. (Berajta): *Peat* (skraje pola) powinny być wyznaczone i pozostawione (biedni sami je zbierają). Jeśli właściciel zżął całe pole, oddziela (ilość, która powinna zostać pozostawiona) ze snopów (i daje biednym); jeśli nie zostało tak uczynione, oddziela tą część ze stogu, przed *miruach* (przewianiem zboża, tj. oddzieleniem ziarna od plew).

i. Jeśli zrobiono już *miruach*, wydziela właściwą ilość, oddziela *maaserot* i daje biednym.

ii. (Jednakże, jeśli zmielił ziarno, nabył je jak złodziej, i nie może już spełnić *micwy*!).

(o) Odpowiedź 1: Twierdzi on jak R. Jiszmael, który mówi, że nawet jeśli przygotował ciasto [do wypieku], oddziela część z tego ciasta i daje biednym (W dalszym ciągu go jeszcze nie nabył).

(p) Sprzeciw: Nawet według R. Jiszmaela, jeśli zjadł ciasto, nie może już spełnić *micwy* !

(q) Odpowiedź 2 (na pytanie (b) i (n)): Raczej jest tak, że tą inną *micwą* (w przypadku której otrzymanie kary batów wiąże się z niespełnieniem przykazania pozytywnego), jest *pea*. Gwałciec nigdy nie otrzymuje batów.

1. Nawet jeśli ślubował, że się nie ożeni z nią powtórnie, może to zostać unieważnione.

2. Ślubowanie *al daat rabim* nie może zostać unieważnione ze względu na *reszut*, ale może zostać unieważnione ze względu na *micwę*.

i. Był nauczyciel dzieci, który był dla nich zbyt surowy. Raw Acha zmusił go, by ślubował (*al daat rabim*), że nie będzie już więcej uczył dzieci.

ii. Rawina (unieważnił ślubowanie i) przywrócił go na stanowisko, bo nie mogli znaleźć nikogo innego, który uczyłby tak dobrze.

3) WIELOKROTNE BATY ZA SPOŻYWANIE INSEKTÓW

(a) (Miszna): Ten, kto spożywa *neweilot*, *treifot*, *szekacim* *urmasim*.

(b) (Raw Jehuda): Jeśli ktoś zjadł robaka znalezionego w kapuście, otrzymuje karę batów za „*haszerec haszorec al haarec*” (nie będą jedzone [Wajikra 11:41]).

1. Raw Jehuda ubiczował człowieka, który zjadł takiego robaka.

(c) (Abaje): Jeśli ktoś zjadł *potita* (robak znajdujący się w wodzie [młody węgorz]), otrzymuje cztery serie batów (są dwa *lawim* dla wodnych *szercim* i dwa *lawim* dla wszystkich gatunków *szercim*).

1. Jeśli ktoś zjadł mrówkę otrzymuje pięć serii batów (są dwa *lawim* dla wszystkich gatunków *szercim* i trzy *lawim* dla lądowych *szercim*).

2. Jeśli ktoś zjadł osę, otrzymuje sześć serii batów (za pięć powyższych *lawim* i za „*szerec haof*”).

(d) (Raw Achai): Jeśli ktoś potrzebuje się wypróżnić, a wstrzymuje tę potrzebę, narusza przykazanie „*welo teszakcu*” (i nie będziecie plugawić {waszych dusz} [Wajikra 20:25]).

(e) (Raw Biwi bar Abaje): Jeśli ktoś pije z naczynia do którego upuszcza się krew (?) (co jest obrzydliwe), narusza przykazanie „*welo teszakcu*”.

(f) (Raba bar Raw Huna): Jeśli ktoś zmielił dziewięć mrówek i uzupełnił ich ilość do *kezajit* żywą (Raszi; Tosafot – całą, nienaruszoną) mrówką, otrzymuje pięć serii batów za spożycie całego stworzenia (mrówki, tak jak nauczał Abaje) i jedną serię za zjedzenie *newejla* w ilości *kezajit*.

(g) (Rawa): To samo odnosi się do sytuacji, gdy zmielił dwie mrówki, a cała mrówka uzupełniła ich ilość do *kezajit*.

(h) (Raw Josef): To samo odnosi się do jednej posiekanej mrówki i całej mrówki, które razem mają objętość *kezajit*.

(i) Nie sprzeczą się. Raba mówi o małych mrówkach, Rawa o większych mrówkach, a Raw Josef o bardzo dużych mrówkach.

4) BATY ZA SPOŻYWANIE TEWEL

(a) (Miszna): Ten, kto spożywa *tewel* lub *maaser riszon*...

(b) (Raw): Jeśli ktoś spożywa *tewel* (*perot*, z których nie wydzielono *maaser ani* [dziesięciny dla ubogich, wydzielanej w 2 i 6 roku *szemity*], otrzymuje karę batów.

(c) Jest to zgodne z twierdzeniem poniższego Tana.

1. (Berajta – R. Josi) Pytanie: Być może ktoś odpowiada jedynie za *tewel*, z którego nie oddzielono *terumy* lub *maaser*. Skąd uczymy się odpowiedzialności za *tewel* z którego oddzielono *terumę*, ale nie *maaser riszon*, lub (oddzielono również *maaser riszon* lecz nie oddzielono) *maaser szeni* ani *maaser ani* ?

2. Odpowiedź: Jest napisane „*lo tuchal leechol biszearecha*” [Dewarim 12:17] i „*weochlu wiszearecha usoweu*” [Dewarim 26:12].

i. Drugi werset odnosi się do *maaser ani*. Podobnie jak pierwszy, zabrania *perot*, od których nie oddzielono *maaser ani* (są więc one *tewel*).

17a-----17a

1) MAASER Z DEMAI

(a) (Raw Josef): Tanaici spierają się o to.

1. (Berajta – R. Elizer): (*Demai* to *perot* kupione od człowieka z ludu [*am haarec*]. Większość z nich oddziela dziesięciny. *Mideorajta demai* jest dozwolone, ale *miderabanan*, należy mieć wzgląd na tą mniejszość, która tego nie robi i oddzielić dziesięcinę z tego, co się od nich kupiło). W przypadku *demai*, nie trzeba wyznaczać *maaser ani* (Zatrzymuje się ją zawsze dla siebie, gdyż biedni nie mogą udowodnić, że *maaser ani* nie była już oddzielona).

2. Mędrcy mówią, że trzeba ją wyznaczyć (lecz można ją zjeść).

3. Sugestia: Mędrcy twierdzą, że nie można zjeść *perot* przed oddzieleniem *maaser ani* (jest to *tewel*), zatem zobowiązują do *kriat szem*. R. Eliezer twierdzi, że nie jest to *tewel*.

(b) Sprzeciw (Abaje): Jeśli tak, powinni się spierać o to, czy można zjeść *tewel* przed oddzieleniem *maaser ani* !

(c) (Abaje): Raczej jest tak, że wszyscy zgadzają się co do tego, że gdy wiadome jest, że nie oddzielono *maaser ani* to jest to *tewel*. Spierają się o to, czy obawiamy się o to, że ignorant [*am haarec*] nie oddzielił *maaser ani*.

1. R. Eliezer nie obawia się tego. Skoro *maaser ani* jest dozwolone wszędzie i każdemu, *am haarec* oddziela ją i sam ją zjada (pomimo tego, że nakazane jest mu przekazanie tego biednym).

2. Mędrcy obawiają się tego, że on (nie wiedział, że deklaracja słowna jest wystarczająca i) nie zadał sobie trudu, by ją oddzielić.

(d) (Miszna) Pytanie: Jaką ilość *tewel* należy zjeść... ?

(e) (Raw Biwi): Mędrcy i R. Szimon spierają się o zjedzenie ziarna pszenicy, ale wszyscy zgadzają się, że nie otrzymuje się kary batów za mniej niż *kezajit* mąki (nie jest to odrębna całość).

(f) (R. Jirmija): Spierają się także o mąkę.

(g) Pytanie (Miszna – R. Szimon): Czy nie zgadzacie się, że ponosi się odpowiedzialność za zjedzenie (całej) mrówki, jakiegokolwiek wielkości ?

1. Mędrcy: Jest tak, ponieważ jest to całe, odrębne stworzenie.

2. R. Szimon: Także ziarno pszenicy jest całym, odrębnym stworzeniem !

3. Wniosek: Spiera się tylko o ziarno pszenicy, ponieważ jest ono całym, odrębnym stworzeniem, lecz zgadza się w odniesieniu do mąki !

(h) Odpowiedź: R. Szimon przemówił do Mędrców odnosząc się do ich argumentów.

1. Uważam, że nawet w przypadku mąki, ponosi się odpowiedzialność za każdą ilość. Powinniście zgodzić się ze mną w odniesieniu do ziarna pszenicy, gdyż jest to całe, odrębne stworzenie !

2. Mędrcy mówią, że mrówka ma *neszamę*, więc jest to znaczące stworzenie. Ziarno pszenicy nie jest tak ważne.

(i) Wsparcie (dla R. Jirmija – Berajta): Jeśli ktoś zje jakąkolwiek ilość (pożywienia zabronionego przez *law*) otrzymuje karę batów.

1. *Sziur o kezajit* odnosi się jedynie do *korbanot* (pożywienia zabronionego przez *karet*).

2) WYSTĘPKI ZA KTÓRE OTRZYMUJE SIĘ KARĘ BATÓW

(a) (Miszna): Ci karani są 40 batami (Uwaga: każdego roku przynosi się z pola *bikurim*, tj. pierwociny (siedmiu gatunków o których mowa w Dewarim 8:8) *Kohenowi* w *Bejt Hamikdasz* i wypowiada się werset. *Kodszej kodsxim* to *korbanot*, które nigdy nie są dozwolone *zar* lub poza *azara* (dziedzińcem Świątyni). *Kodszej kalim* są dozwolone w całej Jerozolimie, nawet dla *jisraelim*):

1. Ten, kto spożywa *bikurim* przed *kria* (wypowiedzeniem wersetów [Dewarim 26:1-10] lub *kodszej kodsxim* przed zasłonami (*Miszkanu*, lub poza *azara*) lub *kodszej kalim* lub *maaser szeni* poza murem (Jerozolimy).

2. Ten, kto łamie kość *korban pesach*, które jest rytualnie czyste.

(b) Ten, kto zostawia do rana mięso *korban pesach*, które jest rytualnie czyste, lub łamie kość *korban pesach*, które jest rytualnie nieczyste (np. kiedy większość ludzi była w stanie rytualnej nieczystości), nie otrzymuje kary batów.

(c) R. Jehuda mówi, że jeśli ktoś zabiera z gniazda samicę wysiadującą jaja lub opiekującą się młodymi [Dewarim 22:6-7], otrzymuje karę batów. Nie ma on *micwy* by ją przepłoszyć.

(d) Mędrcy mówią, że odgania ją i nie otrzymuje kary batów.

1. Ogólną zasadą jest, że nie otrzymuje się kary batów za *law*, który ma *ase* (by naprawić wykroczenie).

(e) (Gemara – Raba bar bar Chana): Nasza *stam Miszna* jest jak R. Akiwa, lecz Mędrcy mówią, że położenie *bikurim* przed ołtarzem [Dewarim 26:4] jest *meakew* (nie można ich przed tym zjeść), ale *kria* nie jest *meakew*.

(f) Pytanie: Dlaczego nie powiedzieli, że nasza *stam Miszna* jest jak R. Szimon (w poniższej Berajcie ?

(g) Odpowiedź: Uczy on, że R. Akiwa twierdzi tak, jak R. Szimon.

1. (Berajta): „(Lo tuchal leechol biszearecha ...) utrumat jadecha” [Dewarim 12:17] odnosi się do *bikurim*.

2. Pytanie (R. Szimin): Czego to uczy ?

3. Odpowiedź 1: Zabrania to ich spożywania poza murem.

4. Odrzucenie: Uczy tego *kal wachomer z maaser (szeni) !*

i. *Maaser* jest mniej rygorystyczne, a mimo to, otrzymuje się karę batów za zjedzenie tego poza murem. *Bikurim* są bardziej rygorystyczne, więc tym bardziej nie można ich jeść poza murem !

5. Obliguje to karę batów za zjedzenie *bikurim* przed *kria*.

6. „*Wenidwotecha*” [Dewarim 12:17] odnosi się do (*korban*) *toda* i *szlamim*.

7. (R. Szimon): Nie zabrania to spożywania ich poza murem. Uczy tego *kal wachomer z maaser !*

i. Raczej jest tak, że obliguje to karę batów za zjedzenie *toda* lub *szlamim* przed *zrika* (pokropieniem ołtarza).

8. „*Uwechorot*” [Dewarim 12:17] odnosi się do *bechor* (pierworodnych, czystych zwierząt, które automatycznie są *korban*).

9. (R. Szimon): Nie może to zabraniać spożywania tego poza murem. Uczy tego *kal wachomer z maaser !*

i. Nie może zabraniać spożywania tego przed *zrika*. Uczy tego *kal wachomer z toda i szlamim* !

ii. Raczej jest tak, że obliguje to (*zar*) do otrzymania kary batów za zjedzenie *bechor*, nawet po *zrika*.

10. „*Bekarecha weconecha*” [Dewarim 12:17] odnosi się do *chatat* i *aszam*.

11. (R. Szimon): Nie może to zabraniać spożywania ich poza murem (lub przed *zrika* lub *zar*, który je zjada). Uczy tego *kal wachomer z maaser* (lub *toda i szlamim* lub *bechor*) !

i. Raczej jest tak, że obliguje to do otrzymania kary batów za zjedzenie *chatat* lub *aszam* przed zasłonami, nawet po *zrika*.

12. „*Nedarecha*” [Dewarim 12:17] odnosi się do *ola*.

13. (R. Szimon): Nie może to zabraniać zjedzenia tego poza murem (lub przed *zrika* lub przed zasłonami lub *zar*, który je zjada). Uczy tego *kal wachomer z maaser* (lub *toda...*) !

17b-----17b

i. Raczej jest tak, że obliguje to do otrzymania kart batów za zjedzenie *ola*, nawet po *zrika*, za zasłonami.

3) OBALENIE KAŻDEGO KAL WACHOMER

(a) (Rawa): Powinno się mieć dzieci takie, jak R. Szimon, nawet pomimo tego, że jego argumenty są obalone.

1. Rygorystycznością *bikurim* (w porównaniu do *maaser*) jest to, że są one zakazane *zarim*. Wręcz przeciwnie, to *maaser* jest bardziej rygorystyczne, gdyż jest zabronione *onen* (komuś, kto stracił tego dnia bliską osobę) !

2. Rygorystycznością *toda i szlamim* (w porównaniu do *maaser*) jest to, że ich krew i *emurim* (*chelew*) są składane na *mizbeach*. Wręcz przeciwnie, to *maaser* jest bardziej rygorystyczne, gdyż może zostać wykupione jedynie wybitymi monetami !

3. Rygorystycznością *bechor* (w porównaniu do *toda i szlamim*) jest to, że jest *kodesz* od momentu urodzenia. Wręcz przeciwnie, to *toda i szlamim* są bardziej rygorystyczne, gdyż wymagają *semicha*, *netachim* i kołysania mostkiem oraz przednią nogą !

4. Rygorystycznością *chatat* i *aszam* (w porównaniu do *bechor*) jest to, że są one *kodszej kodszeim*. Wręcz przeciwnie, to *bechor* jest bardziej rygorystyczny, gdyż jest święty od momentu urodzenia !

5. Rygorystycznością *ola* (w porównaniu do *chatat* i *aszam*) jest to, że jest to *kalil* (całkowicie spalane na *mizbeach*). Wręcz przeciwnie, to *chatat* i *aszam* są bardziej rygorystyczne, gdyż dają odkupienie !

i. Ponadto, wszystkie inne *korbanot* są bardziej rygorystyczne niż *ola*, gdyż zarówno *mizbeach* jak i ludzie spożywają ich różne części !

(b) Pytanie: Rawa obalił każdy *kal wachomer* R. Szimona. Dlaczego powiedział, że powinno się mieć dzieci jak R. Szimon ?

(c) Odpowiedź: Powiedział to ze względu na sposób argumentowania R. Szimona, który odwraca cudownie każdy werset, by uczyć się z niego wielu praw.

(d) Pytanie: Czy naprawdę ostrzegamy (by dać baty) na podstawie *kal wachomer* ?!

1. Nawet zgodnie z opinią, że karzemy na podstawie *kal wachomer*, nie możemy wywodzić *law* na podstawie *kal wachomer* !

(e) Odpowiedź 1: Rzeczywiście, R. Szimon nie miał na myśli, że otrzymuje się za to karę batów. Miał na myśli tylko to, że są one zabronione.

1. Pytanie: Rawa powiedział, że jeśli *zar zje* (ilość *kezajit*) *ola* przed *zrika* poza murem Jerozolimy, według R. Szimona jest biczowany pięć razy (pięć serii po 39 batów) !

2. Odpowiedź: Ma na myśli to, że przekracza pięć zakazów.

(f) Sprzeciw: Nasza Miszna uczy, że otrzymuje się karę batów za *bikurim* poza murem i *kodszej kodsxim* przed zasłonami !

18a-----18a

1) BATY ZA SPOŻYWANIE KODSZIM W ZABRONIONY SPOSÓB

(a) Odpowiedź 2: Raczej jest tak, że wnioskujemy na podstawie innego wersetu – „*wahawetem szama olofejchem weziwchejchem... waachaltem szam*” [Dewarim 12:6-7].

1. Pytanie: Dlaczego Tora wymienia je wszystkie jeszcze raz ? Mogła powiedzieć „*Lo tuchal leachlam*” !

2. Odpowiedź: Są powtórzone, by zakazać każde poprzez *law* (Tosafot- rzeczywiście, jeśli *zar zje ola* przed *zrika* poza murami, otrzymuje pięć serii batów. Raszi – werset ten wystarcza by uczyć o batach za jedzenie *ola* przed *zrika* (lub *bikurim* przed *kria*). Baty za spożywanie *kodsxim* na zewnątrz wywodzone są z wersetu „*uwasar basade trefa lo tochelu*” (poniżej)).

(b) (Rawa): Jeśli *zar* spożyje *ola* przed *zrika* poza murami Jerozolimy, to wg. R. Szimona otrzymuje pięć serii batów.

(c) Pytanie: Powinien otrzymać karę batów także za „*wesar lo jochal ki kodesz hem*” [Szemot 29:33]!

(d) Odpowiedź: Odnosi się to jedynie do *kodszim*, które są dozwolone *kohenowi*. *Ola* jest zakazana nawet *kochenom*.

(e) Pytanie: Powinien otrzymać karę batów także za „*uwasar basade trefa lo tochelu*” [Szemot 22:30] – skoro mięso nie znajduje się w miejscu mu dozwolonym, jest zakazane !

(f) Odpowiedź: Odnosi się to jedynie do mięsa, którego spożywanie jest dozwolone jedynie w określonym miejscu. *Ola* jest zabroniona w każdym miejscu.

(g) Pytanie: Powinien otrzymać karę batów także w związku z prawem R. Eliezera !

1. (R. Eliezer): „ *Lo jochal ki kodesz hem*” [Szemot 29:34] – otrzymuje się karę batów za spożycie jakichkolwiek *kodszim*, które są *pasul* .

18b-----18b

2. Odpowiedź: Jest tak tylko wtedy, gdy było to dozwolone zanim stało się *pasul*. Tutaj, to zawsze było zabronione.

(h) Pytanie: Powinien otrzymać karę batów w związku z innym prawem R. Eliezera !

1. (Berajta – R. Eliezer): Zawsze kiedy jest napisane „*kalil tihje* (będzie całkowicie spalone)” [Wajikra 6:16] – jest tam *law*, by tego nie jeść.

i. Odpowiedź: Rawa uczy tylko o *batach*, o których R. Szimon uczy na podstawie wersetu „*lo tuchal lechol biszearecha*” [Dewarim 12:17].

(j) Wersja 1 (Raw Gidal): Jeśli *kohen* zje *chatat* lub *aszam* przed *zrika*, otrzymuje karę batów.

(k) Pytanie: Skąd to wiemy ?

(l) Odpowiedź: „*Weachlu otam aszer kupar hahem*” [Szemot 29:33] – mogą jeść jedynie po *kapara*.

1. *Law*, który jest wywnioskowany z *ase*, jest jak *law*. Otrzymuje się karę batów z jego powodu.

(m) Sprzeciw (Rawa): „*Wechol behema mafreset parsa...ota tochelu*” [Dewarim 14:6] – nie możecie zjeść innych zwierząt.

1. Jeśli otrzymuje się karę batów za *law*, który został wywnioskowany z *ase*, to dlaczego musiało zostać napisane „*et ze lo tochl*” [Dewarim 14:7]?

(n) Wersja 2 (Raw Gidal): Jeśli *zar* zje *chatat* lub *aszam* przed *zrika*, jest zwolniony.

(o) Pytanie: Skąd to wiemy ?

(p) Odpowiedź: „*Wezar lo jochal ki kodesz hem*” [Szemot 29:33] – ma zastosowanie tylko wtedy, gdy (początek wersetu) „*weachlu otam aszer kupar hahe*m” [Szemot 29:33] ma zastosowanie, tj. po *zrika*, kiedy *koheni* mogą je zjeść.

2) CO JEST MEAKEW PRZY PRZYNOSZENIU BIKURIM ?

(a) Wersja 1 (R. Elazar): *Hanacha* jest *meakew bikurim*. *Kria* nie jest *meakew*.

(b) Zaprzeczenie: R. Elazar powiedział, że jeżeli Reuwen oddzielił *bikurim* przed *Sukot*, ale nie przyniósł ich przed tym świętem, musi pozwolić im zgnić (gdyż nie robimy *kria* po *Sukot*).

(c) Odpowiedź: Nie może ich przynieść po *Sukot*, w związku z prawem R. Zeiry.

1. (R. Zeira): Jeśli *mincha* jest wystarczająco mała, by mąka mogła zostać zmieszana z oliwą, to nawet jeśli nie została zmieszana, jest ważna.

2. Jeśli jest zbyt duża (60 *esronim*, nie ma wystarczająco dużo oliwy lub nie ma miejsca w naczyniu by je wymieszać), jest nieważna, ponieważ nie została zmieszana (nie było nawet możliwości jej wymieszania) ! (Tutaj, skoro nawet nie mógł zrobić *kria*, to spowodowało to ich dyskwalifikację !)

(d) Wersja 2 – Raw Acha bar Jakow – (Raw Asi cytujący R. Jochanana): *Hanacha* jest *meakew bikurim*. *Kria* nie jest *meakew*.

(e) Zaprzeczenie – Pytanie (Raw Asi): Kiedy *bikurim* są dozwolone *kohanim* ?

1. Odpowiedź (R. Jochanan): *Bikurim*, dla których można zrobić *kria*, są dozwolone po *kria*. *Bikurim*, dla których nie można zrobić *kria*, są dozwolone po tym, jak znajdą się w obrębie *azara* (dziedzińca *Mikdasz*).

2. Oznacza to, że *kria* jest *meakew*, ale *hanacha* nie jest *meakew* !

(f) Rozwiązanie – część 1: Powiedział, że według R. Szimona *kria* jest *meakew*. Powiedział, że według Mędrców nie jest *meakew*.

(g) Rozwiązanie – część 2: Powiedział, że według R. Jehudy *hanacha* jest *meakew*. Powiedział, że według Mędrców nie jest *meakew*.

1. (Berajta – R. Jehuda): „*Wehinachto*” [Dewarim 26:10] odnosi się do *tnufa* (kołysania).

2. Pytanie: Być może w rzeczywistości odnosi się do *hanacha* !

3. Odrzucenie: „*Wehinicho*” [Dewarim 26:4] już uczy o *hanacha*, więc „*wehinachto*” [Dewarim 26:10] musi odnosić się do *tnufa*.

(h) Pytanie: Kto jest tym tana, który spiera się z R. Jehudą ?

(i) Odpowiedź: To R. Eliezer ben Jakow.

1. (Berajta – R. Eliezer ben Jakow): „*Welakach hakohen hatene mijadecha*” [Dewarim 26:4] uczy, że *bikurim* wymagają *tnufa*.

2. Pytanie: Jaki jest jego argument ?

3. Odpowiedź: Uczy się tego z *gzera szawa „jad-jad”* pomiędzy *bikurim* i *szlamim* (w odniesieniu do tych drugich napisano *jadaw tewjena* [Wajikra 7:30]).

i. *Kohen* tak samo jak musi zakołysać *bikurim*, tak też musi zakołysać *szlamim*.

ii. Właściciel tak samo jak musi zakołysać *szlamim*, tak też musi zakołysać *bikurim*.

iii. Pytani: W jaki sposób *kohen* i właściciel dokonują *tnufa* (w tym samym czasie) ?

iv. Odpowoiędź: *Kohen* kładzie ręce pod rękami właściciela i kołyszą tym razem.

19a-----19a

1) CO JEST MEAKEW PRZY PRZYNOSZENIU BIKURIM (c. d.)

(a) Pytanie (Rawa bar Ada): Od jakiego momentu *zar*, który spożywa *bikurim* podlega karze *mita bejedej szamajim* ?

(b) Odpowiedź: Po tym, jak znajdą się one w *azara*.

(c) Jest to tak, jak nauczał R. Eliezer.

1. (Berajta – R. Eliezer): Jeśli *bikurim* znajdują się częściowo w *azara*, to ta część jest pod każdym względem jak *hekdesz*, a część znajdująca się na zewnątrz jest pod każdym względem jak *chulin*.

(d) (Raw Szeszet): *Hanacha* jest *meakew bikurim*, ale *kria* nie jest *meakew*.

(e) Jest to tak, jak nauczał R. Jiszael.

1. (Berajta – R. Josi cytujący R. Jiszmaela) Sugestia: Być może nawet obecnie (po *churban* – חורבן – zniszczeniu Świątyni) można przynieść *maaser szeni* do Jerozolimy i ją zjeść !

i. Pytanie: Powinniśmy uczyć się z *bechor*, które także musi zostać przyniesione do Jerozolimy. Może zostać zjedzone jedynie wtedy, gdy jest *Mikdasz* !

ii. Odpowiedź: Nie uczymy się z *bechor*, gdyż jego krwią spryskuje się *mizbeach* , a *eimurim* muszą zostać spalone [patrz: Bemidbar 18:17] .

iii. Pytanie: Powinniśmy się uczyć z *bikurim* (które obecnie nie mogą być spożywane) !

iv. Odpowiedź: Nie uczymy się z *bikurim*, gdyż wymagają *hanacha* (położenia przed *mizbeach*) [Dewarim 26:4].

2. Odrzucenie: „*weachalta...maaser deganecha...uwechorot bekarcha*” [Dewarim 14:22-23] przyrównuje *maaser* do *bechor*.

i. Tak, jak *bechor* może zostać spożyte jedynie wtedy, gdy jest *Mikdasz*, tak samo *maaser*.

3. R. Jizmael powiedział, że nie uczymy się z *bikurim*, gdyż wymagają one *hanacha*. Nie powiedział, że wymagają *hanacha* i *kria* (To pokazuje, że uważa on, że *kria* nie jest *meakew*).

(f) Sprzeciw (Raw Aszi): Nawet jeśli *kria* nie jest *meakew*, to *micwą* jest zrobienie *kria*. Powinien był powiedzieć, że nie możemy uczyć się z *bikurim*, ponieważ mają do nich zastosowanie *mictwot hanacha* i *kria* !

(g) Odpowiedź (Raw Aszi): Nie mówił o *kria*, ponieważ nie zawsze ma zastosowanie. Np. konwertyci nie robią *kria*, ponieważ nie mogą powiedzieć „*aszer niszba Haszem laawotejnu*” [Dewarim 26:3] (Nie ma dowodu na to, czy R. Jizmael twierdził, że *kria* jest *meakew*).

(h) Pytanie: Dlaczego potrzebujemy *hekesz* [הקשה- analogii] by uczyć się z *bechor* ? Powinniśmy móc uczyć się z *cad haszawe* [wspólny mianownik - צד השווה] w *bechor* i *bikurim* !

(i) Odpowiedź: Nie możemy się z nich uczyć, gdyż potrzebują one *mizbeach* (dla *zrikat hadam* i *emurim* w przypadku *bechor* i dla *hanacha* w przypadku *bikurim*).

(j) Pytanie: Jaka jest opinia R. Jizmaela o *kedusza* (*Mikdasz*) ?

1. Jeśli pierwsza *kedusza* była nieprzemijająca, także obecnie powinno się móc przynosić *bechor* !

2. Jeśli nie była ona nieprzemijająca, powinien pytać także o *bechor* ! (Jeśli zrobiono *zrika* dla *bechor* przed *churban*, to czy można zjeść mięso w Jerozolimie (w ciągu wyznaczonych na to dwóch dni, nawet jeśli byłoby to już) po *churban* ? Tosafot – jeśli nie była nieprzemijająca, także *maaser* powinna być zakazana !).

(k) Odpowiedź (Rawina): Twierdzi on, że pierwsza *kedusza* nie była nieprzemijająca.

1. Jeśli *churban* nastąpiło po *zrikat dam pierworodnego*, i pozostało jakieś mięso, oczywiście dla niego było to, że jest ono zakazane, ponieważ zrównuje on mięso i krew.

i. Tak samo jak *mizbeach* niezbędny jest dla *zrika*, tak samo niezbędny jest do spożycia mięsa.

(l) Pytanie: R. Jiszmuel uczył się *maaser* z *hekesz* do *bechor*. Samo *bechor* uczone było przez *hekesz*, więc ono nie może uczyć przez *hekesz* ! (W odniesieniu do *kodszim*, nie uczymy się *hekesz* z czegoś, co było nauczone na podstawie *hekesz*).

(m) Odpowiedź: *Maaser* (z *perot*) nie jest *kodszim*. Jest *chulin*.

19b-----19b

(n) Pytanie: Jest to zgodne z opinią, że to (uczenie się *hekesz* z *hekesz*) zależy od tego, czy rzecz, o **której** się uczymy jest *kodesz*.

1. Jednakże, zgodnie z opinią, że zależy to od tego, **na podstawie czego** się uczymy, *bechor* jest *kodesz*, nie możemy nauczyć się *maaser* !

(o) Odpowiedź: Krew i mięso są takie same (jest to tak, jakby *isur* spożywania mięsa był uczony bezpośrednio, a nie przez *hekesz*).

2) SPOŻYWANIE MAASER W STANIE RYTUALNEJ NIECZYSTOŚCI

(a) (Miszna): *Kodszej kodszim*...(i *maaser szeni* poza murami).

(b) Pytanie: Pierwsza Miszna w naszym rozdziale już uczyła o *maaser szeni* i *hekdesz*, które nie zostały wykupione [Makot 13a] !

(c) Odpowiedź: (R. Josi beRebi Chanina): Nasza Miszna mówi o osobie rytualnie czystej, która spożywa rytualnie czystą *maaser* poza Jerozolimą. Pierwsza Miszna mówiła o jedzeniu w Jerozolimie, kiedy osoba lub *maaser szeni* jest nieczysta.

(d) Pytanie: Na jakiej podstawie otrzymuje się z tego powodu karę batów ?

(e) Odpowiedź (Berajta – R. Szimon): (Napisane jest w *widuj maaser*) „*welo wiarti mimenu betame*” [Dewarim 26:14] – nie jadłem, gdy ja lub *maaser* byliśmy rytualnie skażeni.

1. Nie wiem w którym miejscu Tora ostrzega przed tym...

i. Wykrzyknik: Tora wprost ostrzega osobę rytualnie nieczystą – „*wetama ad haerew welo jochal min hakodszim*” ! [Wajikra 22:6]

ii. Wyjaśnienie: R. Szimon pytał, w którym miejscu Tora ostrzega przed spożywaniem *maaser*, która jest rytualnie nieczysta.

2. Kontynuacja: Jest napisane (o skażonym *bechor*) „*biszearecha tochalenu hatame wehatahor jachdaw*”

i. (Tana diwrej R. Jiszmuel): *Tamej* i *tahor* mogą jeść z tego samego naczynia. Nie obawiamy się, gdyż jedzenie jest *tame*. Jest napisane „*Lo tuchal leechol biszearecha (maaser...)*” tj. nie można spożywać *maaser* w sposób, w jaki można zjeść coś innego (skażone *bechor*), które jest jedzone „*biszearecha*”, tj. kiedy jedzenie jest nieczyste.

3) KIEDY MAASER MOŻE ZOSTAĆ WYKUPIONE ?

(a) Pytanie: Skąd uczymy się, że można wykupić *maaser*, które jest *tame* ?

(b) Odpowiedź (R. Elazar): Można wykupić nieczystą *maaser*, nawet w Jerozolimie (ponieważ nie może być zjedzona) – „*lo tuchal seeto*” [Dewarim 14:24].

1. „*Seit*” odnosi się do jedzenia – „*wajisa masot meet panaw*” [Bereszit 43:34] (Josef dał swym braciom do zjedzenia) .

(c) (Raw Biwi): *Maaser*, która jest rytualnie czysta, może zostać wykupiona nawet jeden krok za murami (ponieważ nie może tam być zjedzona) – „*lo tuchal seeto*” [Dewarim 14:24].

(d) Pytanie: Potrzebujemy tego wersetu dla prawa R. Elazara !

(e) Odpowiedź: Jeśli Tora chciałaby uczyć tylko jego prawa, napisane by było „*lo tuchal leachlo*”.

1. „*Seeto*” (które przywodzi na myśl niesienie) nawiązuje do prawa R. Biwi (pozwolenie na zjedzenie wiąże się z przyniesieniem tego do Jerozolimy).

(f) Pytanie: Być może ten werset uczy tylko prawa Raw Biwi !

(g) Odpowiedź: Jeśli tak, powinno być napisane „*lo tuchal litlo*”.

1. Raczej jest tak, że napisane jest „*seeto*”, co przywodzi na myśl także jedzenie, by nauczać obu praw.

(h) (R. Chanina i R. Hoszaja): Jakie jest prawo, jeśli (wnosi *maaser*) do wejścia do Jerozolimy ?

1. To jasne, jeśli on jest na zewnątrz [murów] a *maaser* wewnątrz, uważa się ją za taką, którą jest wewnątrz (i nie może jej wykupić, jeśli *maaser* jest *tahor*).

2. Jeśli on jest wewnątrz, a *maaser* na zewnątrz, jakie jest prawo ?

(i) Odpowiedź (Mędrzec z akademii R. Szimona): „*Ki jirchak mimcha hamakom*” – możesz wykupić *maaser* (*tahor*) tylko wtedy, gdy ty i twój ładunek jesteście na zewnątrz.

(j) Pytanie (Raw Papa): Jeśli jest on wewnątrz i trzyma ją na kiju (i *maaser* jest na zewnątrz) jakie jest prawo ? (Skoro nie opiera się to na jego ciele, może wolno mu ją wykupić).

(k) Ta kwestia pozostaje nierozstrzygnięta.

(l) (Raw Asi): Ponosi się odpowiedzialność za spożywanie *maaser szeni* poza Jerozolimą tylko wtedy, gdy znajdowała się ona kiedyś w mieście.

1. Jest napisane „*lifnej Haszem Elokecha tochalenu...*” [Dewarim 14:23] i „*lo tuchal leechol biszearecha*” [Dewarim 12: 17]. Zakaz obowiązuje tylko wtedy, gdy istniała sposobność spożycia tego „*lifnej Haszem*” (w Jerozolimie).

1) WYKUPIENIE MAASER SZENI, KTÓRA ZNALAZŁA SIĘ W JEROZOLIMIE

(a) Pytanie (Berajta – R. Josi): Jeśli ktoś miał figę, która była *tewel* i powiedział ‘*Teruma* jest przy szypułce. *Maaser riszon* jest na północy (tj. stanowi 1/10 „północnej” części figi). *Maaser szeni* jest na południu (w roku w którym oddziela się *maaser szeni* i był w Jerozolimie; jeśli był to rok, w którym oddziela się *maaser ani*, wyznaczył na południu *maaser ani*, nawet jeśli znajdował się poza Jerozolimą)’ i zjadł ją:

1. Jeśli był *kohenem*, otrzymuje jedną serię batów (*maaser riszon* jest *tewel*, ponieważ nie oddzielono od niej *terumat maaser*);
2. Jeśli był *zar*, otrzymuje dwie serie batów (za *maaser riszon* i za *terumę*). Jeśli by ją zjadł nie oddzielając dziesięciny, ponosiłby odpowiedzialność tylko raz (za *tewel*).
3. Wnioskowanie: (W roku, w którym oddziela się *maaser szeni*) jest tak tylko wtedy, jeśli był w Jerozolimie. Jeśli nie był, otrzymuje karę batów za *maaser szeni* poza Jerozolimą, nawet wtedy, gdy ona nigdy nie znalazła się w mieście.

(b) Odpowiedź 1: Przypadek jest taki, że przyniósł ją do Jerozolimy i zabrał ją z powrotem.

1. Pytanie: Jeśli tak, co stanowi *chidusz* ?

2. Odpowiedź: Przypadek jest taki, że przyniósł ją do Jerozolimy i zabrał z powrotem, kiedy ciągle była *tewel*. R. Josi utrzymuje, że dziesięciny, które nie zostały oddzielone, uważane są za takie, które zostały oddzielone (jest tak, jakby *maaser* znalazła się w mieście).

3. Pytanie (Miszna – R. Szimon ben Jehuda cytujący R. Josi): Bejt Hilel i Bejt Szamaj zgadzają się, że jeśli *perot* znalazły się, a następnie opuściły Jerozolimę, przed ostatecznym ich przetworzeniem (nie było jeszcze obowiązku oddzielenia z nich dziesięciny), mogą zostać wykupione.

i. Spierają się o *perot*, które znalazły się z w Jerozolimie po ich ostatecznym przetworzeniu. Bejt Szamaj zobowiązuje do spożycia ich w Jerozolimie, a Bejt Szamaj zezwala na ich wykupienie.

ii. Podsumowanie pytanie: Jeśli jest tak, jakby *maaser* została oddzielona, dlaczego Bejt Hilel zezwala na jej wykupienie po tym, jak znalazła się w Jerozolimie.

4. Odpowiedź: Rawa nauczał, że *mideorajta*, *maaser* może zostać spożyta jedynie wewnątrz murów. *Mideraban*, skoro *maaser* raz już znalazła się w mieście, nie może zostać wykupiona.

i. Mędrcy rozstrzygali jedynie o faktycznej *maaser* (by zabronić jej wykupywania po tym, jak znalazła się w obrębie murów). Nie rozstrzygali o (*maaser*, która zostanie oddzielona od) *tewel*, które znalazło się w mieście.

(c) Odpowiedź 2 (Rawina): Przypadek jest taki, że on był wewnątrz i trzymał *maaser* poza murami na kiju. Tana rozwiązuje problem R. Papy (jest jak, jakby *maaser* znalazła się w Jerozolimie).

2) USUWANIE WŁOSÓW

(a) (Miszna): Otrzymuje się karę batów za następujące przewinienia:

1. Zrobienie *korcha* (wyrwanie włosów i zrobienie gołego miejsca) na głowie, *hakafat harosz* (obcinanie włosów po bokach głowy – na skroniach, za uszami, nad czołem), zgolenie *peat hazakan* (boków brody) lub zrobienie nacięć na swoim ciele z powodu żałoby po zmarłym.

i. Jeśli zrobił jedno nacięcie dla pięciu zmarłych, lub pięć nacięć dla jednego zmarłego, otrzymuje pięć serii batów.

2. Jest odpowiedzialny podwójnie za bokobrody (jeśli ściał oba), raz z powodu każdego z nich. Otrzymuje karę batów za każdy z pięciu boków brody, dwa po każdej stronie i jeden na dole (Riwan (wydrukowany w Gemarze w miejsce Rasziego) – jeden pod każdym bokobrodem, jeden na spodzie szczęki po każdej stronie i podbródek. Inni Riszonim spierają się o ich umiejscowienie).

3. R. Eliezer mówi, że jeśli ściał je na raz (Rama, cytowany przez Ritwę – w tym samym momencie; odmiennie jeśli był ostrzeżony tylko raz i nie przerwał ścinania w międzyczasie), ponosi odpowiedzialność tylko raz.

4. Ponosi odpowiedzialność tylko jeśli zgolił (brodę (Rosz, Tosafot w innych mesechtach; Rambam – lub bokobrody) brzytwą.

5. R. Eliezer mówi, że ponosi odpowiedzialność nawet wtedy, jeśli ściał je narzędziem do strugania (?) (Raszi (Szabat); Rambam – lub pęsetą).

(b) (Gemara – Berajta) Sugestia: Może jest tak, że ponosi się odpowiedzialność tylko za „*lo jikrechu*” [Wajikra 21:5] za cztery lub pięć gołych miejsc !

(c) Odrzucenie: „Korchach” [Wajikra 21:5] zobowiązuje za każde jedno gołe miejsce.

(d) Pytanie: Czego uczymy się z „*beroszam*” [Wajikra 21:5] ?

(e) Odpowiedź – Sugestia: Skoro jest napisane „...*welo tasimu korcha bejn ejnejchem*” [Dewarim 14:1] może ponosi się odpowiedzialność tylko za gołe miejsce pomiędzy oczami !

1. Odrzucenie: „*Beroszam*” zobowiązuje do poniesienia odpowiedzialności za wszystkie części głowy.

(f) Pytanie: „*Lo jikrechu korach beroszam*” [Wajikra 21:5] zostało napisane w odniesieniu do *kohanim*. Tora dała im dodatkowe *micwot*. Skąd uczymy się tego w odniesieniu do *Jisraelim* ?

(g) Odpowiedź: Uczymy się tego z *gzera szawa „korcha-korcha”* [Wajikra 21:5 – Dewarim 14:1].

(h) Pytanie: Jaki jest przypadek czterech lub pięciu *korachot* ?

1. Jeśli zrobił je jedno po drugim i został ostrzeżony przed każdym z nich, oczywiście jest, że dostaje karę batów za wygolenie każdego !

20b-----20b

(i) Odpowiedź 1: Raczej jest tak, że został ostrzeżony tylko raz.

(j) Sprzeciw: Jeśli tak, to ponosi odpowiedzialność tylko raz !

1. (Miszna): Jeśli *nazir* pił wino przez cały dzień, otrzymuje tylko 40 batów. Jeśli był ostrzegany kilkakrotnie, otrzymuje 40 batów za każde ostrzeżenie, które przekroczył.

(k) Odpowiedź 2: Raczej jest tak, że nałożył *nasa* (miksaturę, która powoduje wypadanie włosów i zapobiega ich ponownemu odrastaniu) na swoje palce, i nałożył ją na różne części głowy w tym samym czasie.

1. Ostrzeżenie odnosi się do każdej aplikacji.

3) WIELKOŚĆ KORCHA

(a) Pytanie: Jaka wielkość *korcha* powoduje odpowiedzialność ?

(b) Odpowiedź 1 (Raw Huna): Jeśli jest wystarczająco duże, by skóra głowy była widoczna.

(c) Odpowiedź 2 (R. Jochanan): Jest to powierzchnia wielkości fasoli.

(d) Tanaim sperają się tak, jak Raw Huna i R. Jochanan.

1. (Berajta): Wielkość *korach*, która powoduje odpowiedzialność to wielkość wystarczająco duża, by widać było skórę głowy.

2. Inni mówią, że jest to powierzchnia wielkości fasoli.

(e) (Raw Jechuda bar Chawiwa): Jest trzeci tana, który mówi, że ponosi się odpowiedzialność za dwa włosy.

1. Niektórzy mówią, że trzeci tana zobowiązuje za powierzchnię wielkości soczewicy.

(f) (Berajta): Ten, kto zgala długość ostrza nożyczek w Szabat jest odpowiedzialny.

(g) Pytanie: Jako to długość ?

(h) Odpowiedź (Raw Jehuda): Dwóch włosów (tj. podwójna odległość pomiędzy sąsiednimi mieszkami włosowymi u przeciętnej osoby).

(i) Pytanie (Berajta): Długość która powoduje odpowiedzialność w przypadku *korcha* to dwa włosy (co oznacza, że nie jest to długość ostrzy nożyczek) !

(j) Odpowiedź: Oznacza to, że długość powodująca odpowiedzialność w przypadku *korcha* to także dwa włosy.

(k) Wsparcie (Berajta): Ten, kto zgala długość ostrzy nożyczek w Szabat ponosi odpowiedzialność. Są to dwa włosy.

1. R. Eliezer mówi, jest odpowiedzialny za jeden włos.

2. Mędrcy zgadzają się, że ponosi odpowiedzialność za usunięcie jednego białego włosa spośród czarnych (ponieważ jest to dla niego ważne).

3. Mężczyźni nie mogą tak robić nawet w inne dni – „*welo jilbasz gewer simlat isza*” [Dewarim 22:5] (mężczyzna nie może nosić kobiecych ubrań. Rambam – otrzymuje kare batów nawet za jeden włos. Raawad – zabronione jest jedynie usuwanie takiej ilości, która powoduje widoczną różnicę. Ritwa – nasz Tana utrzymuje, że jest to zabronione jedynie *miderabanan* ze względu na „*simlat isza*”).

4) PEAT HAROSZ I PEAT HAZAKAN

(a) (Miszna): Jeśli ktoś obcina *peat harosz* {włosy po bokach głowy}...

(b) (Berajta): *Peat harosz* to włosy na obwodzie głowy (Od szczęki i poniżej to nie głowa a raczej broda).

(c) Pytanie: Co oznacza ścinanie włosów na obwodzie głowy ?

(d) Odpowiedź: Ścina bokobrody nawet razem z linią włosów na czole i za uszami.

(e) (Recytator Berajtot): Obaj dostają karę batów - ten, kto ścina i ten, kto zostaje ostrzyżony.

(f) Sprzeciw (Raw Chisda): Dlaczego ten, kto został ostrzyżony dostaje kare batów ? On nic nie zrobił !

1. Twoje nauczanie jest zgodne z R. Jehudą, który mówi, że otrzymuje się karę batów za *law szeejn bo maase* (ale *halacha* nie jest jak R. Jehuda).

(g) Odpowiedź 1 (Rawa): Jest to zgodne nawet z opinią Mędrców. Uczy to, że ten, kto ścina swoje *peat* dostaje dwie serie batów (za każdy z nich).

(h) Odpowiedź 2 (Raw Aszi): Jest to zgodne nawet z opinią Mędrców. Przypadek jest taki, że rusza swoją głową by pomóc w ścinaniu. Jest to działanie.

(i) (Miszna): Jeśli zgala *peat hazakan*...

(j) (Berajta): *Peat hazakan* to boki brody, tj. *sziboles hazakan* (Rowan – pięć miejsc w których broda wystaje. Większość Meforszim twierdzi, że odnosi się to tylko do podbródka.

Rosz wyjaśnia, że R. Chananel utrzymuje, że jest to jabłko Adama, lecz Bejt Jakow i Gra odrzucają tą opinię.

5) SERITA

(a) (Miszna): Jeśli zrobił jedno nacięcie (dla pięciu zmarłych)...

(b) (Berajta) Sugestia: Może jest tak, że „*weseret*” [Wajikra 19:28] ma zastosowanie nawet do przypadku, gdy zrobił nacięcia bo spalił się jego dom lub zatonął jego statek !

(c) Odrzucenie: „*Lanefesz*” [Wajikra 19:28] uczy, że ponosi on odpowiedzialność tylko za nacięcie zrobione dla zmarłego.

(d) Pytanie: Skąd uczymy się, że jeśli zrobił pięć nacięć dla jednego zmarłego otrzymuje pięć serii batów ?

(e) Odpowiedź: „*Weseret*” powoduje odpowiedzialność za każde nacięcie.

(f) R. Josi: Skąd uczymy się, że jeśli zrobił jedno nacięcie dla pięciu zmarłych, otrzymuje pięć serii batów ?

(g) Odpowiedź: „*Lanefesz*” powoduje odpowiedzialność z powodu każdego zmarłego.

(h) Pytanie: Używamy tego {„*Lanefesz*” } by wyłączyć osobę, która robi nacięcie z powodu straty finansowej !

(i) Odpowiedź: R. Josi twierdzi, że *serita* i *gedida* są takie same (mają zastosowanie bez względu na to, czy użył swojej ręki czy narzędzia). Jest napisane „*lo titgodedu ...lamet*” [Dewarim 14:1], więc „*lanefesz*” jest tutaj dodatkiem by powodować odpowiedzialność z powodu każdego zmarłego.

21a-----21a

1) SERITA ZROBIONE PRZY POMOCY NARZĘDZIA

(a) (Szmuel): Ponosi się odpowiedzialność za zrobienie *serita* przy pomocy narzędzia.

(b) Pytanie (Berajta): *Serita* i *gedida* są takie same, z taką różnicą, że *serita* jest zrobione ręką, a *gedida* przy pomocy narzędzia.

(c) Odpowiedź: Prawo Szmuela jest wg. R. Josi.

(d) Recytator Berajtot: Ponosi się odpowiedzialność z powodu zmarłego, bez względu na to, czy nacięcie zrobione zostało ręką czy przy pomocy narzędzia.

1. Ten, kto zrobił nacięcie w związku z bałwochwalstwem ponosi odpowiedzialność tylko za to zrobione ręką.

(e) Sprzeciw: Werset mówi zupełnie odwrotnie – „*wajitgodedu kemiszpatam bacharawot uwarmachim*” [Melachim Alef 18:28] !

(f) Sprostowanie: Ten, kto zrobił nacięcie w związku z bałwochwalstwem ponosi odpowiedzialność tylko za to zrobione narzędziem.

2) PEAT HAROSZ I PEAT HAZAKAN

(a) Miszna): Otrzymuje karę batów za każdy *peat harosz*.

(b) Raw Szeszet wskazał na bokobrody.

(c) (Miszna): Otrzymuje karę batów za każdy *peat hazakan*, tj. za dwa po każdej stronie i jeden pod spodem.

(d) Raw Szeszet wskazał na pięć boków.

(e) (Miszna – R. Eliezer): Jeśli ściał je na raz (w tym samym momencie; odmiennie, został raz ostrzeżony i nie przerwał ścinania), ponosi odpowiedzialność tylko raz.

(f) Twierdzi on, że *law* zabrania ścinania wszystkich boków.

(g) (Miszna): Ponosi odpowiedzialność tylko jeśli zgolił (brodę; niektórzy mówią: i bokobrody) brzytwą.

(h) (Berajta) (Sugestia): Może jest tak, że „*ufeat zekanam lo jegalechu*” [Wajikra 21:5] pociąga do odpowiedzialności za golenie nożyczkami !

1. Odrzucenie: „*welo taszchit*” [Wajikra 19:27] – ponosi odpowiedzialność tylko wtedy, gdy usunięty został cały włos.

2. Sugestia: Może jest tak, że ponosi się odpowiedzialność z powodu usunięcia włosa narzędziem do heblowania (?) (lub pęsetą) !

3. Odrzucenie: „*lo jegalechu*” [Wajikra 21:5].

i. Ponosi odpowiedzialność tylko za golenie, które powoduje usunięcie całego włosa, tj. przy pomocy brzytwy.

(i) (Miszna – R. Eliezer): Ponosi odpowiedzialność nawet wtedy, gdy je ścina narzędziem do heblowania(?) (lub pęsetą).

(j) Pytanie: Bez względu na to jak się tego uczy stanowi to trudność !

1. Jeżeli R. Eliezer uczy się z *gzera szawa* „*peat-peat*” (by uczyć, że „*lo jegalechu*” [Wajikra 21:5] napisane w odniesieniu do *kohanim* stosuje się do „*welo taszchit*” [Wajikra 19:27] napisanego w odniesieniu do *jisraelim*), powinien obligować do poniesienia odpowiedzialności tylko za golenie brzytwą.

2. Jeśli nie uczy się z *gzera szawa*, powinien obliżować do poniesienia odpowiedzialności także z powodu nożyczek !

(k) Odpowiedź: Uczy się z *gzera szawa*. Uważa on, że narzędzie do heblowania (?) (i pęseta) także goli.

3) TATUOWANIE

(a) (Miszna): Tatuowanie (polega na robieniu nacięć na skórze i pisanie barwnikiem, który jest wchłaniany przez skórę):

1. Ponosi odpowiedzialność tylko wtedy, gdy napisał *i* zrobił nacięcia.

2. Ponosi odpowiedzialność za pisanie barwnikiem, tuszem lub czymkolwiek innym, co pozostawia nieusuwalny ślad.

(b) R. Szimon mówi, że ponosi odpowiedzialność tylko wtedy, gdy napisze imię Haszem – „*uchtowet kaaka lo titnu Bachem, Ani Haszem*” [Wajikra 19:28].

(c) (Gemara – Raw Acha brej deRawa) Pytanie: Czy musi napisać słowa ‘Ani Haszem’ ?

(d) Odpowiedź (Raw Aszi): R. Szimon nie mówił o imieniu Haszem.

1. (Bar Kapara – Berajta): Ponosi odpowiedzialność tylko wtedy, gdy napisze imię idola – „*Ani Haszem*” i nie ma innego.

(e) (Raw Malkija): Nie można posypywać rany popiołem, bo może to wyglądać jak tatuaż.

(f) Wersja 1 (Raw Chanina brei deRaw Ika): (Raw Malkija uczył trzech nauk i Raw Malkijo nauczał trzech.). Raw Malkijo nauczał o różnie, niewolnicach i mieszkach włosowych.

1. Raw Malkija nauczał o *bluris* (włosach, które zostają zapuszczone a następnie zgolone dla idola), popiołach i serze.

(g) Wersja 2 (Raw Papa): Nauki Raw Malkija dotyczyły wyjaśniania misznajot i berajtot. Raw Malkija nauczał nauk, które nie pochodziły od tanaim.

(h) Spór w powyższych wersjach dotyczy niewolnic (Raw Papa przypisuje je Raw Malkija. Niektórzy mówią, że spierają się także o prochy. Raw Papa przypisuje je R. Malkijo).

(i) Raw Biwi bar Abaje był ostrożny, by nawet rany po upuszczaniu krwi nie posypywać prochami.

(j) (Raw Aszi): Gdziekolwiek rana się znajduje jest to dozwolone (wszyscy uznają, że jest do dla celów leczniczych).

4) WIELOKROTNE BATY ZA RECYDYWĘ (:D)

(a) (Miszna): Jeśli *nazir* pił wino (lub narażał się na rytualną nieczystość związaną z zetknięciem z martwym ciałem lub golił włosy) cały dzień, otrzymuje jedną serię batów.

Jeśli był wielokrotnie ostrzegany, otrzymuje karę batów za każde ostrzeżenie, które przekroczył.

(b) Jeśli mężczyzna miał nosić *szatnez* cały dzień, otrzymuje jedną serię batów. Jeśli był wielokrotnie ostrzegany, zdjął ubranie i założył je ponownie, otrzymuje po serii batów za każdy z tych razów.

21b-----21b

(c) Można otrzymać osiem serii batów za oranie jednej bruzdy:

1. Wołem lub osłem, które są *hekdesz*.
2. W winnicy, w miejscu gdzie posadzone są *kilajim* w czasie *szemity* lub w *jom tow*.
3. Jeśli *kohen* lub *nazir* orzą miejsce, które jest *tumat met*.

(d) Chananja ben Chakinai mówi, że może otrzymać karę batów za noszenie *kilajim*.

1. Mędrcy: Nie ma to związku z oraniem.
2. Także *tuma nazira* nie ma związku z oraniem !

(e) (Gemara – Raw Biwi): Nie zdjął ubrania i nie założył go ponownie. Raczej jest tak, że nawet jeśli wyjął rękę z rękawa i włożył ją z powrotem, jest za każdym razem odpowiedzialny.

(f) Raw Acha brej deRaw Ina zademonstrował to (Raszi na Rifie; Riwan – pokazał, że musi zdjąć i założyć z powrotem całe ubranie).

(g) (Raw Aszi): Nawet jeśli nosił je wystarczająco długo by zdjąć i założyć je z powrotem, otrzymuje karę batów (za każde ostrzeżenie).

5) BATY ZA KILAJIM

(a) (Miszna): Za oranie jednej bruzdy...

(b) (R. Janaj): Rabini wywnioskowali, że ten, kto przykrywa nasiona *kilajim*, otrzymuje karę batów.

(c) R. Jochanan: Nasza Miszna uczy tego. Jedna z ośmiu serii batów jest za *kilajim*. Z pewnością jest to za przykrywanie nasion *kilajim* !

(d) R. Janaj: Znalazłeś wsparcie ponieważ powiedziałem ci prawo !

(e) Resz Lakisz: Jeśli R. Janaj by się z tobą nie zgodził, powiedziałbym, że Miszna jest jak R. Akiwa, który mówi, że otrzymuje się karę batów za bycie *mekajem kilajim* ! (Aruch – zostawia je na swoim polu; Tosafot – robi ogrodzenie, by je chronić).

(f) Pytanie: Gdzie znajdziemy potwierdzenie, że R. Akiwa tak powiedział ?

(g) Odpowiedź (Berajta): Ten, kto pili lub przykrywa *kilajim* otrzymuje karę batów.

1. R. Akiwa mówi, że nawet ten, kto jest *mekajem*.

(h) Pytanie: Skąd to wiemy ?

(i) Answer (Berajsa) Question: "Sadcha Lo Sizra Kil'ayim" forbids only seeding. What is the source to forbid Mekayem?

(i) Odpowiedź (Berajta): Pytanie: „*sadcha lo tizra kilajim*” [Wajikra 19: ?] zabrania jedynie siania. Co zakazuje *mekajem* ?

1. Odpowiedź: (Poprzednie słowo to *kilajim*, więc czytamy) „*kilajim sadcha lo*” (*kilajim* nie mogą być na twoim polu).

6) INNE MOŻLIWE PRZYCZYNY OTRZYMANIA BATÓW ZA ORANIE JEDNEJ BRUZDY

(a) Pytanie 1 (Ula): Powinien otrzymać karę batów także za sadzenie w *jom tow* (ponieważ oranie pomaga *kilajim* rosnać, tak, jak ustaliliśmy) !

(b) Odpowiedź 1 (Raw Nachman): Rzeczywiście tak jest. Tana to pominął.

(c) Sprzeciw (Ula): Tana powiedział, że można otrzymać osiem serii batów. Nie możesz powiedzieć, że on coś pominął.

(d) Odpowiedź 2 (Rawa): *Melachot* obowiązujące w *jom tow* nie są rozdzielone (otrzymuje się karę batów tylko raz, nawet jeśli wykonał kilka *melachot* w tym samym czasie).

(e) Ula: To jest dobra odpowiedź.

22a-----22a

1) INNE MOŻLIWE PRZYCZYNY OTRZYMANIA BATÓW ZA ORANIE JEDNEJ BRUZDY c. d.

(a) Pytanie (Abaje - Miszna): Ten, kto gotuje *gid hanasze* w mleku, w *jom tow* i zjada je, otrzymuje pięć serii batów – za jedzenie *gid hanasze*, za niepotrzebne gotowanie w *jom tow*, za gotowanie mleka z mięsem, za jedzenie mleka z mięsem i za palenie ognia w *jom tow*.

1. Otrzymuje dwie serie batów na wykonywanie *melachot* w *jom tow* !

(b) Odpowiedź 1 (Rawa): Miszna jest błędna. Powinna była pominąć palenie ognia w *jom tow* i powiedzieć, że *gid* był z *newejla* (piąta seria batów jest za spożywanie *newejla*).

(c) Pytanie: R. Chija nauczał, że otrzymuje dwie serie batów za jedzenie i trzy serie za gotowanie !

(d) Odpowiedź 2 (Rawa): Raczej jest tak, że Miszna powinna pominąć palenie ognia i powiedzieć, że drewno było z *asera* {drzewa wykorzystywanego do bałwochwalczych obrzędów}. Naruszył zakaz „*welo jidbak bejadcha meuma min hacherem*” ! [Dewarim 13:18]

(e) Sprzeciw (Raw Acha brej deRawa): Jeśli tak, naruszył także zakaz „*welo tawi teowa el bejtecha*” ! [Dewarim 7:26].

(f) Odpowiedź 3 (Raw Acha brej deRawa): Raczej jest tak, że drewno było *hekdesz* i naruszył przykazanie „*waaszrejchem tisrefun baesz...; lo taasun ken laHaszem.*” [Dewarim 12:3-4]

(g) Pytanie 2 (Dlaczego nasza Miszna (21b) mówi, że otrzymuje tylko osiem serii batów – R. Hoszaja): Mógł naruszyć także zakaz siania w *nachal eitan* (dolinie {łożysku dawnego potoku} gdzie łamano kark *egla arufa*) – „*aszer lo jeawed bo welo jizarea*” ! [Dewarim 21:4]

(h) Pytanie 3 (R. Chananja): Mógł naruszyć także zakaz wymazywania imienia Haszem – „*weibadtem et szemam... lo taasun ken laHaszem*” [Dewarim 12:3-4 ??]

(i) Pytanie 4 (R. Awachu): Mógł także naruszyć zakaz usuwania *caaratu* – „*hiszamer benega hacaarat*” ! [Dewarim 24:8].

(j) Pytanie 5 (Abaje): Mógł naruszyć także zakaz wyjmowania *choszen* z *efod* (ubrania *kohen gadol*) i usuwania z pierścieni drążków, które służyły do niesienia *aron* (Ritwa – jeśli orał drążkami mając na sobie *choszen* ponosi odpowiedzialność za niezwrócenie ich).

(k) Pytanie 6 (Raw Aszi): Mógł naruszyć także zakaz orania przy użyciu drewna z *asera* - „*welo jidbak bejadcha meuma min hacherem*” ! [Dewarim 13:18]

(l) Pytanie 7 (Rawina): Mógł także naruczyć zakaz ścinania dobrych drzew – „*ki mimenu tochel weoto lo tichrot.*” [Dewarim 20:19].

(m) Pytanie 8 (R. Zeira): Mógł także naruczyć zakaz składania fałszywych przysięg, jeśli przysięg nie orać w *jom tow* !

(n) Sprzeciw (R. Mani): Taka przysięga nie obowiązuje, gdyż przysięga złożona na Synaju (kiedy Jisrael przyjął Torę) już tego zakazuje !

(o) Odpowiedź: Przypadek jest taki, że przysięg nie orać w *chol* lub *jom tow*. Skoro przysięga obowiązuje w odniesieniu do *chol*, obowiązuje także w odniesieniu do *jom tow*.

(p) Odpowiedź 1 (do Pytania 8): Miszna nie wymienia występków, które mogą zostać unieważnione (może unieważnić swoją przysięgę).

1. Pytanie: Miszna wymienia *hekdesz*. Może anulować swój *hekdesz* !

2. Odpowiedź: Przypadek jest taki, że jest to *bechor* (*Bechor* jest *hekdesz* ze względu na samo urodzenie, nie można go anulować !).

3. Pytanie: Miszna wymienia *rytualną nieczystość nazira*. Może anulować swój *nazirat* !

4. Przypadek jest taki, że jest *nazir szimszon* (taki *nazirat* nie może zostać anulowany).

5. Sprzeciw: *Nazir szimszon* może stać się *tame* !

(q) Odpowiedź 2 (do Pytania 8): Tana utrzymuje, że *isur kolel* nie obowiązuje. (Zazwyczaj jest tak, że kolejny *isur* nie działa, jeśli coś jest już zakazane. Niektórzy mówią, że obowiązuje, jeśli to jest *isur kolel*, tj. zakazuje on także rzeczy, które były dozwolone, zatem działa on w odniesieniu do tego, co już było *asur*. Nasz tana nie zgadza się z tym. Zatem, przysięga dotycząca tego, że nie będzie orał w *chol* obowiązuje, lecz nie obowiązuje w odniesieniu do *jom tow*. Odpowiedź (o) nie jest prawdziwa, więc sprzeciw R. Mani odpowiada na Pytanie 8).

(r) (R. Hoaszaja): Ten, kto parzy *korban* {zwierzę}, które okazało się mieć skazę (po tym jak zostało wykupione) otrzymuje karę batów (nawet jeśli parzy je z jego własnym gatunkiem. Jest to jak dwa gatunki, *chulin* (może zostać zjedzone, tak jak *chulin*) i *kodszin* (którego nie można strzyc i wykorzystywać do pracy). Zatem, otrzymuje się karę batów za krzyżowanie gatunków. Nasz tekst mówi, że otrzymuje dwie serie batów. Parzenie jest uważane za pracę, więc otrzymuje karę batów za pracę z *korban* ze skazą. Wielu usuwa to z tekstu).

(s) (R. Jicchak): Ten, kto prowadzi (pracuje z) *korban*, które ma skazę (po tym, jak zostało wykupione) otrzymuje karę batów (za pracę z różnymi gatunkami).

1. Pomimo to, że jest to jedno zwierze, Tora uważa je za dwa gatunki.

2) CAŁKOWITA LICZBA BATÓW

(a) (Miszna): Ten, kto jest biczowany otrzymuje 39 batów. „*Bemispar arbajim*” [Dewarim 25:2-3] oznacza liczbę, po której następuje liczba 40.

(b) R. Jehuda mówi, że otrzymuje całe 40 batów.

1. (Miszna na 22b uczy, że bity są równo podzielone pomiędzy trzy miejsca). Dodatkowe (czterdzieste) uderzenie jest pomiędzy ramionami.

(c) Oceniamy (ile batów może wytrzymać) i tylko tą liczbę dzielimy na trzy.

(d) Jeśli oceniliśmy, że może wytrzymać 40 (tak naprawdę 39) i po tym jak otrzymał już część batów oceniamy, że nie zniesie ich więcej, jest zwolniony (gdyż już został upokorzony).

22b-----22b

(e) Jeśli oceniliśmy, że może wytrzymać 18 i po tym jak otrzymał 18 batów oceniamy, że mógłby znieść 40, jest zwolniony.

(f) (Gemara) (Pytanie): Skąd uczymy się (że otrzymuje tylko 39 batów) ?

(g) Odpowiedź: Jeśli byłoby napisane ‘*arbajim bemispar*’, powiedzielibyśmy, że oznacza to 40.

1. Jednakże, napisane jest „*bemispar arbajim*” [Dewarim 25:2-3] tj. oznacza to liczbę, po której następuje liczba 40.

(h) (Rawa): Większość ludzi jest głupia. Zgadza się z *sefer Tora*, ale nie z Mędrcami.

1. Tora mówi, by dać 40 batów, a Mędrcy wnioskują, że jest tylko 39 !

(i) (Miszna – R. Jehuda): Otrzymuje całe 40 batów (dodatkowe uderzenie jest pomiędzy ramionami).

(j) (R. Jicchak): R. Jehuda uczy się z „*ma hamakot heele bejn jadecha weamar aszer hukejsi bejt meachawaj*” [Zacharja 13:6] (Ritwa - dodatkowe uderzenie jest pomiędzy ramionami; Aruch lener – 39 batów jest za grzech, dodatkowe uderzenie wzbudza miłość Haszem dla niego).

1. Mędrcy wyjaśniają, że mówi to o rabinie bijącym dzieci.

(k) (Miszna): ... (Po tym, jak otrzymał część batów oceniamy, że nie zniesie ich więcej, jest zwolniony).

(l) Wnioskowanie: Jest zwolniony, ponieważ otrzymał już część batów.

(m) Zaprzeczenie (Berajta): Jeśli oceniliśmy, że może wytrzymać 40, następnie oceniliśmy, że nie zniesie 40, jest zwolniony.

1. Jeśli oceniliśmy, że może wytrzymać 18 a potem oceniliśmy, że może znieść 40, jest zwolniony.

(n) Rozwiązanie (Raw Aszi): W Misznie, druga ocena była dokonana tego samego dnia. Na pewno się nie zmienił. ! Raczej jest tak, że pierwsza ocena była błędna, więc nie zostaje zwolniony dopóki nie otrzyma batów.

1. W Berajcie, druga ocena była dokonana innego dnia. Przypuszczalnie nasza ocena była właściwa, ale on osłabł. Został już upokorzony przez pierwszą ocenę, więc jest zwolniony.

(o) (Miszna): Jeśli popełnił jakiś występki zabroniony przez dwa *lawim*.

1. Jeśli jedna ocena została dokonana dla obu *lawim*, otrzymuje tę liczbę batów i jest zwolniony.

2. Jeśli ocena została dokonana dla jednego *law*, otrzymuje tę liczbę batów. Po tym jak wydobrzeje, dokonujemy oceny i biczujemy go za drugi *law*.

(p) (Gemara – Berajta) Zaprzeczenie: Nie dokonujemy jednej oceny dla dwóch *lawim*.

(q) Rozwiązanie (Raw Szeszet): Ocenienie na maksymalnie 41 nie zwalnia z odpowiedzialności za przekroczenie dwóch *lawim*.

1. Ocenienie na przynajmniej 42 bity zwalnia z odpowiedzialności za naruszenie dwóch *lawim*.

3) W JAKI SPOSÓB CHŁOSZCZEMY

(a) (Miszna): By wychłostać (Reuwena) opieramy go na słupie i przywiązujemy do niego jego rękę.

1. Nadzorca *bejt dinu* łapie go za ubrania. Nie zważa na to, czy rozedrą się na szwach czy w jakimkolwiek innym miejscu. Rozdziera je, aż jego klatka piersiowa zostanie odsłonięta.

(b) Nadzorca *bejt dinu* stoi na kamieniu, trzyma jeden (Meiri; Riwan – dwa) rzemień z cielej skóry, złożony w cztery. Dwa rzemień (z oślej skóry) są przywiązane.

(c) Rączka bata jest długa na tefach, bat jest szeroki na tefach i koniec dosięga jego brzucha.

(g) Jedną trzecią batów otrzymuje się na brzuch, dwie trzecie na plecy (Ritwa – po środku; Rambam – jedna trzecia na każde ramię).

(e) Nie jest chłostany na stojąco ani na siedząco, raczej jest tak, że się pochyla – „*wehipilu ha szofet*”. [Dewarim 25:2].

(f) Ten, który chłoszcze, uderza jedną ręką, z całej siły. Inny czyta werset „*im lo tiszmor ... wehifla Haszem et makotecha*” [Dewarim 28:58-59] i powtarza go.

(g) Jeśli Reuven umiera, nadzorca jest zwolniony. Jeśli umiera z powodu dodatkowego uderzenia, nadzorca zostaje wygnany.

(h) Jeśli Reuven oddał mocz lub zanieczyścił się (Rambam – z powodu batów, a nie z powodu wcześniejszego strachu) jest zwolniony (gdyż został upokorzony).

(i) R. Jehuda mówi, że mężczyzna jest zwolniony jeśli zanieczyścił się. Kobieta jest zwolniona jeśli zanieczyściła się lub oddała mocz.

23a-----23a

1) NAUKI RAW SZESZETA WYPOWIEDZIANE W IMIENIU R. ELAZARA BEN AZARJA

(a) (Gemara): (Powód, (dla którego przywiązujemy go do słupa lub rozdzieramy jego ubrania) to „*wenikla*” [Dewarim 25:3] (zostałby ponizony)” – Bach usuwa to z tekstu.)

(b) Pytanie (Raw Szeszet): Skąd uczymy się, że bat powinien być zrobiony ze skóry cielej ?

(c) Odpowiedź: Zaraz po „*arbajim jakenu*” [Dewarim 25:3] jest napisane „*lo tachsom szor bedijszo*”. [Dewarim 25:4]

(d) Pytanie (Raw Szeszet): Skąd uczymy się, że jeśli *jawam* jest trędowaty, *jewama* może żądać *chalice* ?

(e) Odpowiedź: *Parsza o jibum* [Dewarim 25: 5-10] jest zaraz po „*lo tachsom szor bedijszo*” [Dewarim 25:4] (nie można wbrew woli kobiety nakazać jej poślubienia brata jej zmarłego męża).

(f) (Raw Szeszet): Ten, kto lekceważy święta (Riwan, Raszi w Awot – pracuje w *chol hamoed*; Rambam – nie honoruje *jom tow*), jest jak ten, kto służy bożkowi. Zaraz po „*Elohej masecha lo taase lach*” [Szemot 34:17] jest napisane „*et chag hamacot tiszmor*” [Szemot 34:18].

(g) (Raw Szeszet): Ten, kto mówi lub wierzy w *laszoch hara* lub składa fałszywe zeznania powinien być rzucony psom. Zaraz po „*lakelew taszlichun oto*” [Szemot 22:31] jest napisane „*lo tisa szema szaw*” [Szemot 31:1].

2) BAT UŻYWANY DO CHŁOSTY

(a) (Miszna): Dwa rzemienie...

(b) (Berajta): Rzemienie są z osłej skóry.

(c) Mężczyzna z Galil: „*Jada szor konehu wechamor ewus bealaw jisrael lo jada*” [Jeszaja 1:3] – grzesznik, który nie poznaje swojego pana napelniającego koryto, będzie skarcony przez osła, który poznaje swojego pana napelniającego koryto.

(d) (Miszna): Rączka bata jest długa na *tefach* {ok. 9 cm}...(koniec sięga brzucha Reuwena).

(e) (Abaje): Uczy nas, że robimy bat dla każdej osoby, która jest chłostana (by miał właściwe wymiary).

(f) Sprzeciw (Rawa): Jeśli tak, *bejt din* będzie miał wiele batów !

(g) (Rawa): Raczej jest tak, że bat ma pętle, by można było dopasować właściwą długość.

(h) (Miszna): Jedna trzecia batów...

(i) Pytanie: Skąd się tego uczymy ?

(j) Odpowiedź (Raw Kahana): „*wehikahu lefanaw kedej riszato bemispar*” [Dewarim 25:2]– z przodu jest chłostany podług miary swego zła (ale z tyłu jest chłostany więcej, tj. otrzymuje dwa razy więcej batów, to jest najmniejszy *chidusz* – Raszi do Chumaszu, według Mizrachi).

(k) (Miszna): Nie jest chłostany na stojąco....

(l) (Raw Chisda): Słowo „*wehipilu*” [Dewarim 25:2] jest podstawą tego, że rzemień bata ma być złożony.

(m) Pytanie: Potrzebujemy tego by uczyć, że jest w czasie chłosty jest pochylony !

(n) Odpowiedź: Jeśli byłoby napisane „*jatehu*”, uczylibyśmy się tylko, że w czasie chłostania jest pochylony.

1. Zamiast tego jest jednak napisane „*wehipilu*” (czytamy to tak, jakby było napisane ‘*wehichpilu* (zegniemy się) – Jeruzalami).

3) CHŁOSTA

(a) (Miszna): Chłoszcze jedną ręką....

(b) (Berajta): Do chłostania wybieramy tylko osobę słabą oraz posiadającą wiedzę.

(c) R. Jehuda mówi, że możemy wybrać silną osobę, nieposiadającą wiedzy.

(d) (Rawa): Prawdopodobnie halacha jest wg. R. Jehudy, gdyż jest napisane „*lo josif pen josif*” [Dewarim 25:3].

1. Osoba mająca wiedzę nie potrzebowałaby ostrzeżenia !

(e) Odrzucenie: Opinia mędrców jest uzasadniona. Ostrzegamy tylko gorliwych (gdyż oni wezmą to ostrzeżenie pod rozwagę) !

(f) (Bejarta): Podnosi bat jedną ręką i uderza dwoma rękami (by chłostać mocno).

(g) (Miszna): Inny czyta („*Im lo...*” [Dewarim 28:58-59]).

(h) (Bejarta): Największy sędzia czyta, następny liczy a trzeci mówi „uderz go” !

1. Jeśli będzie dane wiele batów, czyta powoli (by nie skończył czytać zanim nie skończy się chłosta). Jeśli ma być dane mało batów, czyta szybko.

(i) Zaprzeczenie (Miszna): Powtarza werset (jeśli skończył pierwszy) !

(j) Rozwiązanie: *Lehatchila*, powinien starać się skończyć w tym samym czasie. *Bdiewed*, powtarza werset.

(k) (Berajta) Pytanie: Werset zabrania nawania dodatkowego „*maka raba*” [Dewarim 25:3] (wielkiego uderzenia). Skąd uczymy się, że zabronione jest także lekkie uderzenie ?

(l) Odpowiedź: Uczymy się z „*lo josif*” [Dewarim 25”3]

(m) Pytanie: Jeśli tak, dlaczego potrzebujemy „*maka raba*”

(n) Odpowiedź: Uczy to, że poprzednie uderzenia są silne.

4) PONIŻENIE ZWALNIAJĄCE Z BATÓW

(a) Miszna: Jeśli Reuwen oddał mocz...

(b) (Bejarta – R. Meir): Jeśli mężczyzna lub kobieta zanieczyścili się [wypróżnili się], on lub ona są zwolnieni, lecz nie wtedy, gdy on lub ona oddali mocz.

1. R. Jehuda mówi, że mężczyzna jest zwolniony (tylko wtedy) gdy zanieczyścił się. Kobieta jest zwolniona nawet, gdy oddała mocz.

2. Mędracy mówią, że mężczyzna lub kobieta są zwolnieni, jeśli zanieczyścili się lub oddali mocz.

(c) Zaprzeczenie (Berajta – R. Jehuda): Mężczyzna i kobieta są tacy sami jeśli zanieczyścili się (są zwolnieni).

(d) Rozwiązanie (Raw Nachman): Są tacy sami jeśli zanieczyścili się, ale nie wtedy, gdy oddali mocz.

(e) (Szmuel): Jeśli został związany by dostać baty i uciekł, jest zwolniony (został poniżony).

(f) Pytanie (Berajta): Jeśli zanieczyścił się, czy to za pierwszym czy za drugim razem (Rambam – został skazany na dwie serie batów; Ritwa – za pierwszym lub drugim uderzeniem; Riwan - za pierwszym lub drugim razem kiedy nadzorca sądu podniósł rękę by uderzyć), jest zwolniony.

1. Jeśli bat złamał się za drugim razem jest zwolniony, ale nie wtedy, gdy złamał się za pierwszym razem.

2. Według Szmuela powinien być zwolniony w każdym przypadku !

(g) Odpowiedź: Szmuel zwalnia ponieważ został poniżony przez ucieczkę. Tutaj, nie uciekł.

(h) Wersja 1 – nasz tekst – (Berajta): Jeśli oceniamy, że zanieczyścił się (natychmiast po tym jak) zostanie uderzony, jest zwolniony.

1. Jeśli oceniamy, że zanieczyścił się po tym, jak opuści bejt din, jest chłostany.

2. Nawet jeśli zanieczyścił się za pierwszym razem (lecz zanim nadzorca podniósł rękę), jest chłostany – „*wehikahu...wenikla*” [Dewarim 25:3] – nie był poniżony zanim dostał baty.

(i) (Wersja 2 – Rambam – (Berajta): Jeśli zanieczyścił w czasie chłosty, jest zwolniony.

1. Jeśli zanieczyścił się zanim otrzymał baty, nie jest zwolniony.

2. Nawet jeśli bał się tak bardzo, że zanieczyścił się noc wcześniej, otrzymuje baty – „*wehikahu...wenikla*” [Dewarim 25:3] wyłącza tego, kto został poniżony zanim otrzymał baty.

5) CZY BATY ZWALNIAJĄ Z KARET ?

(a) (Miszna – R. Chanina ben Gamliel): Każdy *chajaw karet*, który otrzymał bity jest zwolniony z karet. „*Wenikla achicha leejnecha*” [Dewarim 25:3]– po tym, jak zostanie wychłostany jest jak twój brat.

(b) Jeśli ten, kto grzeszy, traci swoje życie z tego powodu (*karet* zawiera *mita bijdej szamajim*), to o ile bardziej ten, kto spełnia *micwę* otrzymuje życie z tego powodu (ponieważ *mida* Haszem by wynagradzać, jest większa niż Jego *mida* by karać; R. Owadja miBartenura – niektórzy wyjaśniają, jego nagrodą za przyjęcie kary jest zwolnienie go z *karet*).

(c) R. Shimon says, we learn from "... v'Nichresu ha'Nefashos ha'Osos", and it says - "Asher Ya'aseh Osam ha'Adam va'Chai Bahem" (do not sin with Arayos):

(c) R. Szimon mówi, uczymy się z „...*wenichretu hanefaszot haosot*” [Wajikra 18:29], i jest napisane „*aszer jaase otam haadam wachaj bahem*” [Wajikra 18:5].

23b-----23b

1. Ten, kto jest bierny i nie grzeszy, otrzymuje nagrodę tak jak ten, który spełnił *micwę*.

(d) R. Szimon bar Rebi mówi „*chazak lewilti echol hadam*” [Dewarim 12;23]– ten, kto powstrzymuje się od jedzenia krwi jest nagrodzony, pomimo to, że i tak jest ona dla niego odrażająca. Ludzie pożądamy kradzieży i *arajot*, więc o ile bardziej ten, kto powstrzymuje się od tego zdobywa na zawsze zasługę dla siebie i swojego potomstwa !

(e) R. Chanina ben Akaszja mówi, Haszem chciał sprawić, by Jisrael zdobył wiele zasług (niektórzy mówią – chciał udoskonalić Jisraela), więc dał im wiele *micwot* – „*Haszem chafec lemaan cidko jagdil Tora wejadir*”. [Jeszaja 42:21]

(f) (Gemara – R. Jochanan): Mędrcy spierają się z R. Chaniną ben Gamlielem.

(g) (Raw Ada bar Achawa): Miszna uczy tego !

1. Jedyłą różnicą pomiędzy Szabatem i Jom Kipur jest to, że umyślna profanacja Szabatu karana jest przez bejt din, a karą za Jom Kipur jest *karet*.

2. Według R. Chaniny ben Gamliela w obu przypadkach profanacja karana jest przez bejt din !

(h) Odrzucenie 1 (Raw Nachman): Nie, ta Miszna jest według R. Jicchaka, który mówi, że *chajawej keritut* nie otrzymują batów.

1. (Berajta – R. Jicchak): Tora uczyła, że (wszystkie) *arajot* są *chajawej keritut* i (niepotrzebnie) mówi o *karet* za *bija* z siostrą.

i. Uczy to, że *bija* z siostrą (i wszystkie inne *chajawej keritut*) są karane przez *karet* a nie batami.

2. Odrzucenie 2 (Raw Aszi): Miszna zgadza się nawet z Mędrkami (którzy spierają się z R. Jicchakiem). Oznacza to, że główna kara za naruszenie Szabatu (*bemezid*) dawana

jest przez bejt din, a główną karą za profanację Jom Kipur jest *karet* (nawet pomimo tego, że baty mogą zwolnić z *karet*).

(i) (Raw Ada bar Ahawa): Halacha jest zgodna z opinią R. Chaniny ben Gamliela.

(j) Raw Josef: Haszem decyduje, kto dostaje *karet*. Kto od Niego słyszał według czyjej opinii jest halacha ?!

(k) Abaje: R. Jehoszua ben Levi nauczał, że bejt din ustanowił trzy prawa, a niebiański bejt din zatwierdził je (Są one przytoczone poniżej). Kto mu powiedział, co powiedział niebiański bejt din?!

1. Musimy powiedzieć, że nauczył się tego z wersetów. Podobnie, Raw Ada nauczył się tego z wersetu !

6) APROBATA Z GÓRY

(a) (R. Jehoszua ben Lewi): Bejt din ustanowił trzy prawa, a niebiański bejt din zatwierdził je: czytanie *Megilat Ester* w Purim, witanie ludzi imieniem Haszem i przynoszenie *maaser* (ze (wszystkich) owoców i warzyw; odmiennie, do *Mikdasz*, by *kohanim* podzielili się z *lewitami*).

1. W odniesieniu do czytania *Megilat Ester* „*kijmu wekiblu hajehudim*” [Ester 9:27] uczy, że bejt din powyżej zatwierdził to, co poniżej przyjął na siebie Jisrael.

2. O witaniu ludzi imieniem Haszem uczymy się z „*Boaz ba...Haszem imachem*” [Rut 2:4] i „*Haszem imecha gibor hechajil*”. [Szoftim 6:12]

i. Pytanie: Dlaczego potrzebujemy drugiego wersetu ?

ii. Odpowiedź: Można by pomyśleć, że Boah sam o tym zdecydował, a bejt din powyżej nie zatwierdził tego. „*Haszem imachem*” pokazuje, że Haszem zatwierdził to.

3. O *maaser* uczymy się z „*hawiju et kol hamaaser...waharikoti lachem bracha ad bli daj*”. [Malachi 3:10] (Błogosławieństwo Haszem pokazuje, że zatwierdził to).

i. Co oznacza „*ad bli daj*” ?

ii. Odpowiedź (Rami bar Raw): To jest do momentu, aż dwoje usta będą wyczerpane mówieniem ‘wystarczy’.

(b) (R. Elazar): *Ruach hakodesz* objawił się tylko w trzech miejscach – w bejt dinie Szema, Szmuela i Szlomo.

1. O bejt dinie Szema uczymy się z „*Wajaker Jehuda wajomer cadka mimeni*” [Bereszit 38:26].

i. Pytanie: Skąd możemy wiedzieć, że to z nim była w ciąży ? (Może miała *bija* także z innymi !).

ii. Odpowiedź: (Jehuda powiedział tylko „*cadka*”). *Ruach hakodesz* powiedział ‘*mimeni jacu kewuszim*’ (to Haszem kierował sprawami, by urodziło się potomstwo Jehudy i Tamar).

2. O bejt dinie Szmuela uczymy się z „*anu wi neged Haszem...wajomer ed*”. [Szmuel Alef 12:3-5]

i. Pytanie: Powinno być napisane ‘*wajomru*’ (ludzie mu odpowiedzieli) !

ii. Odpowiedź: *Bat kol* ogłosił ‘Ja (Haszem) świadczę o tym.’

3. O bejt din Szloma uczymy się z „(nie zabijajcie dziecka.) *Hi imo*”.

i. Pytanie: Skąd wiedział, że ona była jego matką ? Być może ukuła to tak, że przez odmowę zabicia dziecka sprawi wrażenie, że jest jego matką !

ii. *Bat kol* ogłosił „*hi imo*”.

(c) Odrzucenie (Rawa): Te sprawy powinny być wiadome bez *ruach hakodesz* !

1. Może Jehuda obliczył miesiące i dni od momentu, kiedy miał z nią *bija*. Nie wiedział, że miała ona *bija* z kimś innym, więc nie wiążemy jej ciąży z czymś niewiadomym.

2. W odniesieniu do Szmuela, znajdujemy, że o Jisraelu mówi się w liczbie pojedynczej – „*Jisrael nocha baHaSzem*” ! [Jeszaja 45:17]

3. Może Szlomo rozumował, że skoro jedna miała litość dla dziecka, a druga nie miał, to tą pierwszą była matka !

4. Raczej, tradycja uczy, że to *ruach hakodesz* powiedział te rzeczy.

(d) (R. Simlaj): Mosze otrzymał 613 *micwot*. 365 *lawim*, odpowiadających liczbie dni roku (słonecznego) i 248 *micwot ase*, odpowiadających liczbie członków ludzkiego ciała.

(e) (Raw Hamuna): Uczy się z „*Tora ciwa lanu Mosze*” [Dewarim 33:4]– gematria słowa Tora to 611.

1. Dodatkowo, Jisrael usłyszał dwie *micwot* (pierwsze dwa wypowiedzenia) bezpośrednio od Haszem „*Anochi...*” [Szemot 22:2] i „*Lo jihje lecha*”. [Szemot 22:3].

24a-----24a

1) LICZBA MICWOT NA KTÓRYCH NALEŻY SIĘ SKUPIĆ

(a) Dawid wskazał ludziom 11 *micwot*, na których należy się skupić (Rama – dzięki przestrzeganiu tych *micwot* Haszem pomoże im w przestrzeganiu wszystkich *micwot*; inni tłumaczą, że za przestrzeganie tych *micwot* przewidziana jest nadzwyczaj wspaniała nagroda) – „...*holech tamim*...” [Tehilim 15:2]

1. „*Holech tamim*” [Tehilim 15:2] to Awraham, o którym napisano „*hithalech lefanaj wihje tamim*” [Bereszit 17:1].

2. Aba Chilkijahu stanowi przykład „*ufoel cedek*” [Tehilim 15:2] (nie odpowiedzialby nawet ‘szalom’ podczas pracy).

3. Raw Safra stanowi przykład „*wedower emet bilwawo*” [Tehilim 15:2] (zaoferowano mu za coś pewną cenę, a on postanowił ją przyjąć. Lecz zanim mógł coś powiedzieć, zaoferowano mu cenę wyższą. Mimo to sprzedał to po pierwotnej cenie, którą już w duchu zaakceptował).

4. Jaakow stanowi przykład „*lo ragal al leszono*” [Tehilim 15:3] – nie chciał oszukać Jicchaka (by otrzymać błogosławieństwo), nawet pomimo tego, że Riwka, opierając się na proroctwie, kazała mu tak zrobić.

5. „*Lo asa lereechu raa*” [Tehilim 15:3] – to ten, kto nie podejmuje jakiegoś zajęcia w przypadku, gdy miałyby to stanowić nieuczciwą konkurencję wobec innego rzemieślnika.

6. „*Wecherpa lo nasa al krowo*” [Tehilim 15:3] – to ten, kto zbliża do siebie swych krewnych.

7. Chizkija stanowi przykład „*niwze beejnaw nimas*” [Tehilim 15:4] – ciągnął kości swego ojca na łóżku zrobionym z lin (by odpokutować za niego). (Raszi (Sanhedryn) – Chizkija uważał się za pokornego człowieka i gotów był sam okryć się hańbą; Riwan – gardził nawet swym ojcem, gdyż ten był ten postępował haniebnie).

8. Król Jehoszafat stanowi przykład „*et jirei Haszem jechabed*” [Tehilim 15:4]. Gdy widział mędrca wstawał ze swojego tronu, całował go i mówił ‘awi, awi rabi...’.

9. R. Jochanan stanowi przykład „*niszba lehara welo jamir*” [Tehilim 15:4] – postanowił pościć do czasu, aż dotrze do domu (po to, by uniknąć jedzenia z *nasi*. W każdym razie, dotrzymał swojego ślubowania).

10. „*Kaspo lo natan beneszech*” [Tehilim 15:5] – nie weźmie odsetek nawet od *nochriego* (by nie doszło do tego, że weźmie odsetki od Jisraela).

11. R. Jizmael beRabi Josi stanowi przykład „*wesochad al naki lo lakach*” [Tehilim 15:5] (Dzierżawca R. Jizmaela przyniósł mu zapłatę dzień wcześniej, ponieważ musiał przyjąć do sądu. R. Jizmael omówił jej przyjęcia i nie sądził w jego sprawie).

(b) Raban Gamliel płakał, gdy czytał słowa „*ose ele lo jimot leolam*” [Tehilim 15:5]. Ten, kto spełnia je wszystkie, nie zachwieje się, lecz ten, kto spełnia tylko jedną, upadnie !

(c) Rabanan: Nie jest napisane ‘ose **kol** ele’, a raczej „ose ele”. Ten, kto spełnia chociaż jedną z tych *micwot* nie zachwieje się !

(d) Wsparcie: Jest napisane „*al titamu bechol ele*” [Wajikra 18:24], ale nie możesz powiedzieć, że tylko ten, kto popełnia **wszystkie** te występki, jest zepsuty !

1. Raczej jest tak, że ten, kto popełnia chociaż jeden z nich, jest zepsuty. Podobnie, ten, kto ma którąkolwiek z powyższych zasług będzie żył.

(e) Jeszaja wskazał ludziom sześć *micwot*, na których należy się skupić – „*holech cedakot...*” [Jeszaja 33:15]

1. „*Holech cedakot*” to Awracham – „*jecawe (et banaw... laasot cedaka umiszpat*” [Bereszit 18:19]).

2. „*Wedower mejszarim*” [Jeszaja 33:15] – nikt nie zostaje publicznie zraniony jego słowami (Macharsza; Aruch LeNer – jeśli musi kogoś napomnieć, robi to na osobności.)

3. R. Jiszael ben Elisza stanowi przykład „*moes beweca maszakot*” [Jeszaja 33:15]– (był kohenem, a mimo to odmówił przyjęcia *rejszit hagez* (pierwsza strzyża owcy – Dewarim 18:4) od strony, która przyszła przed sąd, gdyż pozbawiłby tego kohena, który normalnie przyjmował dary tego człowieka).

4. R. Jiszael beRebi Josi (przywołany powyżej) stanowi przykład „*noer kapaw mitmoch baszochad*”. [Jeszaja 33:15]

5. „*Otem azno miszmoa damim*” [Jeszaja 33:15]– jeśli słyszy, że mędrzec jest obmawiany, nie milczy.

i. (R. Elazar beRabi Szimon był zazwyczaj bardzo dbały w tej kwestii. Raz jednak nie był i został ukarany.)

6. (R. Chija bar Aba): „*weocem ejnaw mereot bara*” [Jeszaja 33:15] – zamyka oczy, by nie widzieć kobiet robiących pranie (w rzece, gdyż mają wtedy gołe stopy).

7. O tym, który je spełnia napisano „*hu meromim jiszkon...*” [Jeszaja 33:16].

(f) Micha wskazał ludziom trzy *micwot*, na których należy się skupić – „*asot miszpat...*” [Micha 6:8].

1. „*Asot miszpat*” [Micha 6:8] to prawa pieniądze.

2. „*Achawat chesed*” [Micha 6:8] to obdarzanie miłującą dobrocią.

3. „*Wehacnea lechet im Elokeha*” [Micha 6:8] to odprowadzanie zmarłego i przyprowadzanie panny młodej pod *chupę*.

i. Mimo to, że te *micwot* są zazwyczaj spełniane publicznie, powinny być czynione ze skromnością. Tym bardziej sprawy, które są czynione w ukryciu powinny być robione ze skromnością.

(g) Jeszaja wskazał później dwie główne *micwot* – „*szimru miszpat weasu cedaka*” [Jeszaja 56:1].

(h) Amos wskazał jedną główną *micwę* – „*dirszuni wichju*” [Amos 5:6].

(i) Sprzeciw (Raw Nachman bar Jicchak): Może jest tak, że Amos nakazuje wypełniać całą Torę !

1. Raczej to Chabakuk wskazał jedną główną *micwę* – „*wecadik beemunato jichje*”. [Chabakuk 2:4].

2) WYGNANIE I ODKUPIENIE JISRAELA

(a) (R. Josi beRabi Chanina): Mosze ogłosił cztery niekorzystne dla Jisraela wyroki, a czterech proroków anulowało je:

1. Mosze powiedział „*Wajiszkon Jisrael betach bedad ejn Jaakow*” [Dewarim 33:28] (Riwan – Jisrael będzie bezpieczny, gdy wszyscy będą takimi *cadikim* jak Jaakow; Rama – tylko elita Jaakowa będzie miała spokój) ale Amos powiedział „*chadal na mi jakum Jaakow ki katon hu*” [Amos 7:5] (nie możemy być (wszyscy) jak Jaakow, lecz mimo to powinniśmy mieć spokój).

i. „*Nichem Haszem al zot*” (Haszem zgodził się).

2. Mosze powiedział „*uwagjim hahem lo targija*” [Dewarim 28:65] (Jisrael nie znajdzie odpoczynku w galut), ale Jirmija powiedział „*haloch lehargijo Jisrael.*” [Jirmija 31:1]

3. Mosze powiedział „*poked awon awot al banim*” [Szemot 34:7], ale Jechezkel powiedział „*hanefesz hachotet hi tamut*” [Jechezkel 18:4].

4. Mosze powiedział „*waawadtem bagojim*” [Wajikra 26:38] (Jisrael zaginie na wygnaniu”. Jeszaja powiedział „*jitaka beszofar uwau haowdim...*” [Jeszaja 27:13]

(b) (Raw): Obawiam się „*waawadtem bagojim*” !

(c) Sprzeciw (Raw Papa): Może to oznacza, że Jisrael będzie jak zaginiony przedmiot, którego poszukuje jego właściciel – „*taiti kesze owed bekasz awdecha*” ! [Tehilim 119:176]

(d) Sprostowanie: Raczej jest tak, że Rawa obawiał się (zakończenia wersetu) „*weachla etchem eret ojwejchem*”. [Wajikra 26:38]

(e) Sprzeciw (Mar Zutra): Może Jisrael zostanie tylko częściowo połknięty, jak dynie (które nie są jedzone w całości) !

(f) Raban Gamliel, R. Elazar ben Azarja, R. Jehoszua i R. Akiwa szli razem. Z odległości 120 mil usłyszeli zgiełk Rzymu. Mędrcy zapłakali a R. Akiwa śmiał się.

1. Mędrcy: Dlaczego się śmiejesz ?!

2. R. Akiwa: Dlaczego płaczecie ?!

3. Mędrcy: Kłaniają się i przynoszą kadzidła idolom, a mimo to są spokojni. Podnózek Haszem (Mikdasz) został spalony. Jak mamy nie płakać ?!

24b-----24b

4. R. Akiwa: Dlatego się śmiałem. Jeśli Haszem daje taką nagrodę tym, którzy nie spełniają Jego woli, o ile większą nagrodę da tym, którzy spełniają Jego wolę !

(g) Innym razem udali się do Jerozolimy. Kiedy dotarli do Har HaCofim rozdarli swoje ubrania. Kiedy dotarli do Har Habajit zobaczyli lisa wychodzącego z *Kodesz HaKodaszim*. Mędrcy zapłakali, a R. Akiwa śmiał się.

1. Mędrcy: Dlaczego się śmiejesz ?!

2. R. Akiwa: Dlaczego płaczecie ?!

3. Mędrcy: W odniesieniu do Mikdasz jest napisane „*wehazar hakarew jumat*” [Bemidbar 1:51] a teraz lisy tam chodzą. Jakże mamy nie płakać ?!

4. Dlatego się śmieję – „*weaida li edim neemanim et Urija hakohen weet Zecharjahu*”. [Jeszaja 8:2]

i. Pytanie: Uriasz żył za czasów Pierwszej Świątyni a Zacharjasz za czasów Drugiej Świątyni ? Dlaczego werset łączy tych dwóch ze sobą ?

ii. Tora łączy ich proroctwa. Uriasz powiedział „*Cijon sade techaresz*” [Micha 3:12, Jirmija 26:18], a Zachariasz powiedział „*od jeszwu zkenim uzkenot birchowot Jeruszalajim*”. [Zecharja 8:4].

iii. Proroctwo Uriasza musi zostać spełnione przed proroctwem Zachariasza. Teraz, widząc spełnienie się proroctwa Uriasza wiem, że proroctwo Zachariasza może się spełnić w każdym momencie (Anad Josef).

5. Mędrcy: Pocieszyłeś nas !

